

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Прамая лінія

ЗМЯЛЬНЕ ПЫТАННЕ ПАТРАБУЕ ЗРАЗУМЕЛАСЦІ І ДАКЛАДНАСЦІ

12 лютага, у чацвер, з 11.00 да 12.00 у рэдакцыі газеты на ўсе магчымыя пытанні зямельнай тэматыкі і рэгістрацыі нерухомай маёмасці чытачам выдання аджаха старшыня Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Рэспублікі Беларусь Георгій Іванавіч КУЗНЯЦОЎ.

Тэлефоны «прамой лініі» 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні прымаюцца па тэлефоне 8 (017) 287 17 51 або на адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, на «прамую лінію».

Прамая лінія

СПРАВЫ САРДЭЧНЫЯ

Гэтай тэме будзе прысвечана наша чарговая «прамая лінія». У ёй прымуць удзел загадчык інфарктнага аддзялення № 2 10-й мінскай гарадской клінікі Наталля Якаўлеўна ПАЛЯУКОВА і ўрач-кардыёлаг блока інтэнсіўнай тэрапіі Ірына Віктаравна ГРЫШЫНА.

«Прамая лінія» адбудзецца 12 лютага, у чацвер, з 16 да 17 гадзін. Званіце па нумарах: 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92.

Папярэднія пытанні можна пакінуць па тэлефоне: 8 (017) 287 18 36 (Вольга Шаўко) і 287 18 29 (Святлана Барысенка).

Умовы прадастаўлення зямельных участкаў у Беларусі з 1 мая спрашчаюцца

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 6 лютага падпісаў Указ № 64 «Аб унесеным дапаўненні і змяненні ў некаторыя ўказы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па пытаннях будаўніцтва, адабрэння і прадастаўлення зямельных участкаў».

Дакумент накіраваны на удасканаленне рэгулявання парадку адабрэння і прадастаўлення зямельных участкаў, далейшую лібералізацыю беларускай эканомікі і павышэнне дэзалавой актыўнасці суб'ектаў гаспадарання.

У гэтых мэтах указам адменена правядзенне аўкцыёнаў пры прадастаўненні зямельных участкаў юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрыемствам для будаўніцтва і аслугоўвання аб'ектаў нерухомай маёмасці, прызначаных для вытворчасці тавараў, выканання работ, аказання паслуг. Гэта норма накіравана на прыцягненне інвестыцый у эканоміку, перш за ўсё, у сельскія населеныя пункты, малыя і сярэднія гарады, актывізацыю прадпрыемальніцкай дзейнасці і стымуляванне будаўніцтва.

Неабходнасць правядзення аўкцыёнаў захавана толькі для атрымання зямельных участкаў у мэтах будаўніцтва аўтазаправачных станцый, а таксама ў населеных пунктах з колькасцю насельніцтва звыш 50 тыс. чалавек згодна з пералікам, што зацвярджаецца Саветам Міністраў Беларусі па ўзагодненні з Прэзідэнтам і адпаведнасці з Дэкрэтам № 1 ад 28 студзеня 2008 года «Аб стымуляванні вытворчасці і рэалізацыі тавараў (работ, паслуг)». Цяпер у гэты пералік уключана 22 гарады рэспублікі.

Аднак, улічваючы асабліва каштоўнасць асобных зямельных участкаў і патэнцыяльную цікавасць да іх з боку некалькіх інвестараў, аб'яўляюцца прадастаўлена права вызначыць з улікам інтарсаў дзяржавы, мясцовых умоў і эканамічнай эфектыўнасці населеныя пункты (часткі іх тэрыторый), іншыя тэрыторыі, у межах якіх зямельныя ўчасткі будуць прадастаўляцца юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрыемствам толькі па выніках аўкцыёнаў.

Акрамя таго, для зніжэння фінансавых затрат інвестараў, забеспячэння прыватнасці ўкладання сродкаў у будаўніцтва райвыканкам дадзена права прадастаўляць растэрміноўку ўнесена платы пры прадастаўленні зямельных участкаў у прыватную ўласнасць, а таксама платы за права заключэння дагавора арэнды зямельных участкаў. Такая растэрміноўка можа быць прадастаўлена на тэрмін да 5 гадоў з дня прыёму ў эксплуатацыю пабудаванага аб'екта.

Дадатковы, улічваючы неаднаразова нараканні суб'ектаў гаспадарання на высокі памер платы за права заключэння дагавора арэнды зямельных участкаў, які выключае іх эканамічную зашкаўленасць у атрыманыя зямлі для будаўніцтва аб'ектаў, Прэзідэнтам дадзена даручэнне ўраду ўнесці прапановы па адпаведным змяненні разліку памеру гэтай платы, а таксама кадастравага кошту зямельных участкаў.

«Змяненні ўнесены і ў парадак прадастаўлення зямельных участкаў грамадзянам для жыллёвага будаўніцтва. Зямельныя ўчасткі будуць прадастаўляцца без аўкцыёнаў для будаўніцтва аднакватэрных жылых дамоў; у Мінску — шматдзятковых сем'яў, якія стаць на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпашнін жыллёвых умоў; у абласных цэнтрах — грамадзянам, якія стаць на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпашнін жыллёвых умоў; у іншых населеных пунктах — любым грамадзянам, незалежна ад патрэбнасці», — падкрэслілі ў прэс-службе Прэзідэнта.

Але, які ў адносінах да суб'ектаў гаспадарання, аб'яўляюцца прадастаўлена права вызначыць з улікам інтарсаў дзяржавы, мясцовых умоў і эканамічнай эфектыўнасці іншыя населеныя пункты, на тэрыторыі якіх зямельныя ўчасткі будуць прадастаўляцца грамадзянам для будаўніцтва жылых дамоў толькі па выніках аўкцыёнаў.

Дадатковы прынята дзеянне Указа ад 7 лютага 2006 года № 87 «Аб некаторых мерах па скарачэнні не завершаных будаўніцтваў незакансерваных жылых дамоў, дац», якім устанавлены грамадзян тэрмін будаўніцтва грамадзянскіх жылых дамоў, дац (тры гады з дня атрымання дазволу на будаўніцтва). Гэта дасць магчымасць грамадзянам, разлічваючы свае фінансавыя магчымасці, спакойна завяршыць пачатае будаўніцтва.

Акрамя таго, у існуючы парадак адабрэння і прадастаўлення зямельных участкаў унесены змяненні і дапаўненні рэдакцыянага і ўдакладняючага характару, у тым ліку на аснове аналізу практыкі яго прымянення, дэталізуюцца абавязкі асобаў, якія атрымалі зямельныя ўчасткі, дасягнуўшы ўсталяваных нормаў па аддабрэнні і прадастаўленні, што дасць магчымасць узмацніць кантроль за выкананнем заканадаўства аб ахове і выкарыстанні зямель.

Новыя ўмовы прадастаўлення зямельных участкаў уступаць у сілу з 1 мая 2009 года.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Звяздоўскія прызы — руплівым паштальёнам!

Паводле любімай кніжкі (глумачальнага слоўніка беларускай мовы), руплівы, значыць, той, хто імкнецца зрабіць як мага больш і лепш, дбайны.

Менавіта для таго, каб вызначыць іх — паштальёны, якія актыўна прапагандавалі нашу газету, каб мець магчымасць некаму аддзячыць ім за працу, «Звязда» заснавала летась рэкламнае гульні.

Учора аўтарытэтная камісія пад старшынствам намесніка генеральнага дырэктара РУП «Белпошта» Ірыны Ігнаўеўны Саксонавай падвая яе вынікі і ў чарговы раз пераканалася, што колькасць нашых чытачоў на асобных участках можа павялічыцца ўдвай і нават утрываць... Гэта, зразумела ж, калі паштальён там — руплівы, як, напрыклад, Марыя Іванавна Хлуд з АПС Вульска-другага раёна (у ліпені мінулага года ў яе было 6 падпісчыкаў «Звязды», стала 22), Святлана Уладзіміраўна Цішчэвіч з аддзялення паштовай сувязі №1 г. Берасіно (раней яна даставляла 32 асобнікі нашай газеты, стала даставляць — 48), які Вольга Уладзіміраўна Ларына з АПС № 15 г. Полацка (адпаведна 16 экзэмпляраў і 23).

Самае прыемнае, што (па словах Валентыны Канстанцінаўны Коваль з АПС Дварэц Лунінецкага раёна), ніхто з новых падпісчыкаў (а іх тут 16!) не пашкадаваў аб зробленым выбары, не адмовіўся ад сяброўства з найстарэйшай беларускай газетай. Марыя ж Канстанцінаўна Савіна, Алена Іванавна Ванюк, Соф'я Васільеўна Даніловіч, Мікалай Васільевіч Кіндрук і іншыя вынісваюць «Звязду» ўжо не адно дзесяцігоддзе.

Хочацца верыць, што такіх жа адданых прыхільнікаў — роднай газеты на роднай мове — «Звязда» набыла (і будзе набываць) з лёгкай рукой руплівых паштальёнаў. Лепшымі сярод іх прызнаны ў ўзнагароджаны п'ясоасамі SAMSUNG Валентына Канстанцінаўна Коваль з АПС Дварэц Лунінецкага раёна і Валюта паштовай сувязі (РВПС), Вольга Уладзіміраўна Ларына, з АПС № 15 Полацкага РВПС (так трываць! Гэта ўжо другая перамога паштальёнаў ў звяздоўскай гульні), Аксана Пятроўна Карась з АПС №1 г. Лельчыцы, Валентына Антонаўна Драгун з АПС Дзембярэва Шучынскага РВПС, Антаніна Ірнардаўна з АПС № 26 г. Магілёва і Святлана Уладзіміраўна Цішчэвіч з АПС № 1 г. Берасіно.

Другім па значнасці прызам — электрачыніні — адзначаны Марыя Іванавна Хлуд з АПС Вульска-другага, што на Лунінецчыне, Зоя Уладзіміраўна Кніга з АПС Цяглевічы (Зэльвенскага раёна), Вольга Васільеўна Лукашанец з АПС Ярэвічы (Валожынскага раёна), Звяздоўскі гадзіннік будзе ўручаны Вользе Іванавне Талмачовай, паштальёну АПС № 5 г. Івацэвічы.

Што датычыцца халадзілініка «Атлант», то ён, пакуль, застаецца ў рэдакцыі. І, між іншым, шукае гаспадыню. Сярод руплівых паштальёнаў.

Валентына ДОЎНАР.

САЛДАТ І «ЛЁТЧЫК»

У 361-й ордэна Чырвонай Зоркі базе аховы і аслугоўвання (цэнтральных органаў ваеннага ўпраўлення) у Мінску да прысягі прывеззена маладое папуўненне. На здымку: бабруйчанін Анатоль ЛЮСІН з 4-гадовам п'яменнікам Андрэем пасля ўрачыстага прыняцця прысягі і перад першым армейскім зваляненнем.

Аднакласнікі Ці сустрэнемся яшчэ?

Безумоўна, я ўпэўнена, што мой клас — самы лепшы. І што мае аднакласнікі... Такіх больш няма.

На нашы «сустрэчы выпускнікоў» ходзяць, зразумела, не ўсе трыццаць чалавек. Толькі п'яны касцяк. Але ўсё роўна ўсе ўсіх памітаюць і ўсе ведаюць, хто і чым дыхае. Ніхто з поля зроку не выпадае. На сёння, між іншым, усе дыхаюць няблага. Есць прадстаўнікі бясхончых колькасці спецыяльнасці і пасад. Есць і адна журналістка... Усё ў шлюбе, у некаторых па двое дзяцей. У Рэты — трое... Пэўная частка стала грамадзянскіх іншых краін. Прыязджае на радзіму, бадай, толькі дзеля сплантаных сустрэч з аднакласнікамі. Сустрэчы здараюцца ў любы час года, калі на радзіму прыязджае Нэтэлі са Злучаных Штатаў або Дзіні з Аўстрыі.

І абавязкова кожны люты кожны з нас думае пра магчымасць спатканне. Чаму мы так прывязаны да аднаго? О-о, дума са словамі пра гэта не расказаць. Таму паверце на слова. Мы ўсе, бадай, атрымалі вышэйшай-найвышэйшай адукацыі, але ніхто не прывязваўся да новых «папелічкі» на ведах» так, як мы прывязаліся адзін да аднаго «на базе» СШ №147 з мастацкім ухілам.

Рэалізаваць спатканьні планы атрымліваецца, зразумела, не часта. Апошні раз досыць пашыраным складам мы сустрэкліся пяць гадоў таму. Тады назбіраўся больш за трыццаць чалавек (бо збіраліся не толькі мы — «ашкі», але і «бэшкі»). Сёлета склад быў сціплым — «залатая» дзясятка, пяць хлопцаў і пяцёрка дзяўчат. Паша-хірург вагой больш за цэнтр, са школьных часоў прыхільнік «цяжкага металу» і піва, з прычоскай «конкі хвост», муж і бацька дваіх дзяцей сказаў адназначна: пойдзем у рэстаран «Госці», што на сплецке. Рэстаран аказваўся выдатным месцам — п'юным барам «вышэйшай катэгорыі!»

(Заканчэнне на 4-й стар.)

МІЛІЦЫЯНЕР-ХАБАРНІК

Супрацоўніка праваахоўных органаў за атрыманае хабару прыгаварылі больш як да 6 гадоў пазбавлення волі.

— У ходзе расследавання ўстанавілі, што грамадзянін Рэспублікі Грузія папярсы міліцыянера ГПМСІ узвода міліцыі грамадскай бяспекі Мінскага аддзела ўнутраных спраў на паветраным транспарце дапамачы перасекчы мяжу Беларусі, — паведамліў начальнік аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў Генеральнай пракуратуры Геннадзь Вералінскі. — Іншаземец такім чынам хацеў пазбегнуць адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне правілаў знаходжання ў Беларусі і транзіту праз яе тэрыторыю (у яго не было рэгістрацыі і міграцыйнай карты). За садзейнічанне міліцыянер атрымаў незаконнае ўзнагароджанне ў памеры 150 долараў... Надзея ДРЫЛА.

ЗОЛАТА: ДА \$1000 ЗА УНЦЫЮ...

На сёння адзінай сыравінай, на якую працягваюць расці цэны, застаецца золата. Прычым суштэныя эксперты сцвярджаюць, што ўжо ў найбліжэйшы час унцыя гэтага каштоўнага металу падааржае да аднакі 1000 долараў ЗША.

Між тым, на працягу апошніх трох тыдняў кошт гэтага металу пры адсутнасці станочных змен у агульнай эканоміцы ўжо павысіўся на 10 працэнтаў: за унцыю золата даюць каля 910 долараў. Як зазначаюць некаторыя аналітыкі, ў наш час можна чакаць рэзкага росту суштэнай інфляцыі, таму што ўлады вядучых суштэных эканомік укладваюць мільярды долараў у фінансавыя сістэмы сваіх краін у надзеі папярэдзіць рэцэсію, а гэта, лічаць яны, будзе спрыяць росту цэнаў на золата. Павышаюць свае прагнозы на год па золата і банкіўскія аналітыкі. Так, у справядзачы швейцарскага банка UBS адзначаюць, што сярэдняя ціна на золата складзе сёлета 1 тысячу долараў за унцыю. Цэны на гэты каштоўны метал, адзначаюць нашы краіны, пачынаюць расці, нават нягледзячы на падааржанне долара, і попыт на золата ўсё яшчэ застаецца высокім, таму што інвестары спрабуюць абараніць свой капітал ад фінансвай нестабільнасці і з прагрэсіўнай дынамікай інфляцыі.

Што датычыцца насельніцтва нашай краіны, то яно, падобна, таксама ўважліва аслонвае суштэны тэндэнцыі. Летась, напрыклад, калі кошт «жоўтага» металу пераадыгнаў вышыню 1 тысячу долараў, попыт людзей на золата, калі адбываліся рэзкія хістанні. Складана прагназаваць нават сітуацыю на месца ўперад, не кажучы пра год. Той жа швейцарскі банк UBS сур'ёзна змяняў свае прагнозы, на працягу мінулага года

сама зменшылі свае «апетыты». А вось у лістападзе, снежні мінулага года актывізаваліся зноў. Сёлета ў студзені насельніцтва купіла золата менш, чым за адпаведны леташні месца (на 15 працэнтаў), але ўжо больш, чым у папярэднім месцы на 25 кля.

Праўда, пакуль казаць пра тое, што леташняе ўкладанне грошай у золата прынесла людзям нейкі даход, не выпадае: цяпер цэна, па якой купляюць краіны залатыя мерныя зліткі, крыху меншая ў параўнанні з іх леташнім продажам. Напрыклад, у мінулым годзе 1-рамовы злітак у банку каштаваў для фізічных асобаў 37 долараў за штуку, а цяпер выкупляецца па цэне 34, гэта значыць, на 3 долары менш. Аднак у тым выпадку, калі суштэныя эксперты трапяць у «яблычка», мінус, зразумела ж, зменіцца на плюс.

А вось наколькі іх прагнозы рэальныя? — пра гэта мы вырасілі запытаць у Нацыянальным банку Беларусі. — Фінансавыя рынкі сільна з хістанняў — і фондавыя, і валютныя, таму вельмі складана рабіць прагнозы на доўгі перыяд, — кажа намеснік начальніка ўпраўлення аперацый з каштоўнымі металамі і камянямі галоўнага банка краіны Уладзімір ПЯТРОЎ. — На працягу года могуць адбыцца і нейкія геапалітычныя змяненні, і змяненні ў паказчыках эканомікі краін Еўразоны і ЗША — усё гэта можа істотна змяніць рух цэнаў на каштоўныя металы. Што мы і бачылі па папярэднім перыяду, калі адбываліся рэзкія хістанні. Складана прагназаваць нават сітуацыю на месца ўперад, не кажучы пра год. Той жа швейцарскі банк UBS сур'ёзна змяняў свае прагнозы, на працягу мінулага года

да і гэтага яго эксперты ўжо двойчы і характавалі.

— Гэта значыць, і цяперашні погляд на развіццё сітуацыі — не абавязкова апошня «інстанцыя»? — Наша пазіцыя назменная: трэба сітуацыю на рынку аслонваць пастаянна і, зыходзячы з гэтага, інвестару прымаць адпаведныя рашэнні. А наогул, неабходна дыверсіфікаваць свае ўкладанні, пра што пастаянна кажуць прадстаўнікі Нацыянальнага банка. Няма сенсу класіць усё яйкі ў адзін кошык.

— Ты не менш, сёння ўсё гаворыць на карысць росту кошту золата.

— Так, цяпер ідзе тэндэнцыя на павышэнне. На працягу месяца былі і сыходныя хістанні, але ў цэлым ідзе ўзыходны тэндэнцыя. Цяпер кошт унцыі золата хістаецца ў раёне 900 долараў.

— І ўсё ж такі, на ваш погляд, дайце цэна да 1000 долараў?

— Сцвярджаць не могуць адказаць. Усё будзе залежаць, напрыклад, ад таго, як будзе выглядаць пара долараў/еўра. Як складана сказаць пра тое, што будзе адбывацца з гэтымі валютамі, так аналігічна складана казаць і пра цэна на золата. Цэна на каштоўны метал у тым ліку залежыць і ад цэнаў на нафту, і ад паказчыкаў амерыканскай эканомікі і г.д. Усё гэта ўплывае на цэна золата.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

СУБОТНІ ВЕЧАР З ЭВАКУАЦЫЯЙ

Жыхароў дзвюх «хрушчоўка» ў Магілёве давялося тэрмінова эвакуаваць 7 лютага. Каля 21 гадзіны ў міліцыю паведамлілі пра заміраванне двух жылых дамоў на вуліцы Якубоўскага.

На месца здарэння выехалі ўсе службы. Жыхарам 170 кватэр давялося пакінуць сваё жылля жыл-ля ў выніку праверкі нічога, што пагражае б бяспечнасцю людзей, не выяўлена. Распачата крымінальная справа: міліцыя шукае хуліганку — з неспаўнальным паведамленнем, хутчэй за ўсё, тэлефанавала жанчына.

Алена КАЗЛОВА.

РАЗВІТАННЕ ЧЫРВОНАГА ПЕЎНЯ

Тры жыхары вёскі Пухавічы Жыткавіцкага раёна, якім прадаўлена абвінавачванне ў забойстве аднавяскоўца, адпушчаны да суда пад падпіску аб нявыяздзе. Такое рашэнне прыняла пракуратура Гомельскай вобласці пасля нарады ў кіраўніа дзяржавы па пытаннях удасканалення крымінальнага заканадаўства. Падставай стала здзяйсненне пацярпелым супрацоўнікамі дзеянняў, што пацвердзіліся ў працэсе расследавання крымінальнай справы па факце забойства гэтага грамадзяніна.

Гэта афіцыйная фармулёўка. У рэальнасці ж, расказваюць мясцовыя жыхары, забітага баяўся ўся вёска — а гэта больш за 600 чалавек. Шэсць разоў судзімы пастаянна прыходзіў да многіх з надобрымі намерамі. Франтавіч Адам Юхневіч гаворыць, што давялося нацярацца такіх жахаў, якіх на вайне не бачыў. У яго першага ён падпаліў хлеў, поўны сена, і ў ім дзве каровы. — Спалі ў адзены, былі гатовыя ў любы момант ратаваць сваё дачко і саміх сябе. Трымалі віль і сякеру побач, каб абараняцца. Я так не баюся на фронце, калі снарады рваліся побач і кулі вліталі, як баюся ў сваёй роднай хаце спаць. Вокны забіты дошкамі, каб ён не ўлез. Сёння я ўжо чобаты скідаю, не боюся класіцца спаць. Я знаю, што значыць не прыйдзе.

Адольшчык спосаб уздзеяння на аднавяскоўцаў — чырвонага пеўня — Міес (такія мяншкіка бы-

Антыкрызісная эканоміка

Беспрацоўных больш. Лакаўты не прадбачацца?

З пачатку года колькасць грамадзян Беларусі, якія знаходзяцца на ўліку ў службах занятасці насельніцтва, павялічылася на 3,3 тысячы чалавек, а агульны на краіне ўзровень беспрацоўя ўзрос з 0,8 да 0,9 працэнта — пра гэта карэспандэнт «Звязды» паведамліў начальніку галоўнага ўпраўлення палітыкі занятасці і народнаасельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Мікалай КОХАНЯЎ.

Калі ў пачатку студзеня на ўліку ў службах занятасці знаходзілася 37,3 тыс., то ў пачатку лютага — 40,6 тыс. грамадзян краіны. Адначасова за першы месяц года зменшылася (з 50,7 да 48,9 тысячы) агульная на краіне колькасць вакансій. Пры гэтым менавіта апошняга акалічнасць стала адной з галоўных прычын апошніх змяненняў на рынку працы. У прыватнасці, адметна: нягледзячы на цяперашні рост беспрацоўя, у леташнім студзені па дапамозе ў працаўладкаванні звярнулася амаль на 4 тысячы чалавек больш, чым у студзені сёлета.

Дарчы, значыць Мікалай Коханяў, заканадаўства вызначае, што найменшым павінны падаваць звесткі пра магчымыя скарачэнні не пазней чым за два месяцы. На сёння такіх звестак у службах занятасці не атрымлівалі — па сутнасці гэта сведчыць пра тое, што ў краіне прынамсі да сакавіка не плануецца масавых звальненняў.

Сяргей ГРЫБ.

(Працяг тэмы на 2-й і 7-й стар.)

ЗБІЎ ЖАНЧЫНУ І З МЕСЦА АВАРЫІ УЦЁК

Трагедыя па віне вадзіцеля, які кіраваў службовай машынай, адбылася ў Луніцы на вуліцы Чапаева. Каля адзінаццаці ночы 6 лютага машына збіла пешахода, а кіроўца пакінуў месца аварыі. Жанчына 1967 года нараджэння ад атрыманых траўмаў памерла на месцы. Як паведамліў карэспандэнт «Звязды» намеснік начальніка Брэсцкага абласнога ўпраўлення Дзяржаўнаінспекцыі Сяргей Талатай, двое сутак аперацыйна работнікі абласнога ўпраўлення ДАІ Лунінецкай раённай інспекцыі гэтай службы шукалі зламысніка, і ў мінулыя надзелы выйшлі на след. Па падазрэнні ў здзяйсненні злачынства затрыманы 33-гадовы дырэктар рыбгаса «Ляхва» Лунінецкага раёна. Ён кіраваў службовым аўтамабілем, хоць не меў на гэта ніякага права, бо яшчэ летась быў пазбаўлены вадзіцельскага пасведчання супрацоўнікам міліцыі спецаддзелаў дзялення «Буг» за кіраванне аўтамабілем у неўзгодным стане. Падазроны змешчаны ў ізалятар. З пачатку года на Брэсцкім дзядзёніне 7 ДТЗ, пасля якіх вадзіцелі пакідалі месца аварыі. Азін чалавек загінуў, шасцёра атрымалі цялесныя пашкоджанні. Усе вадзіцелі, удзельнікі ДТЗ, устанавлены.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

УЧАСТКОВЫ «КУПІЎ» КВАТЭРУ ЗА АБ'ЯЦАННЕ ПАЦІЦЬ

Пра гэта паведамліў начальнік аддзела інфармацыі і сувязяў з грамадскасцю Генеральнай пракуратуры Беларусі Геннадзь Вярцінскі.

Пракуратура Ленінскага раёна Гродна прыцягнула да крымінальнай адказнасці былога ўстаўніка інспектара Ленінскага РУОС Геннадзя Маркевіча за тое, што ён незаконна заўладнаў дзвухкамерны кватэрай, якая належала на правах уласнасці асобе, залежнай ад алкаголю. Участковы падманым шляхам схіліў мясцоваму жыхару да заключэння дагавора куплі-продажу яе кватэры і вызначыў у аднабаковым парадку кошт жыллага паміжжанна ў суме В158 млн 320 тыс. Фактычна ж Геннадзь Маркевіч не перадаваў і не збіраўся перадаваць грошы, а за ўтойванне гэтага факта і дзеля папярэджання магчымых скаргаў з боку грамадзянін ён купляў ёй спіртныя напоі.

Уладзімір МАЦВЕЎ, БЕЛТА.

«Еўрабачанне-2009»

ПЁТР ЕЛФІМАЎ СТАВІЦЬ НА РОК

А беларусы «ціхай сапай» удзельнічаюць у адборачных іных краін

Беларускі прадстаўнік на сёлетнім конкурсе даўно абвясціў, што вопыт папярэднікаў улічвае, але першасным лічыць усё ж не шоу ў пастановіцы нумара, а саму песню. І хоць яе — кампазіцыю «Eyes, that never lie» — Пётр Елфімаў мяняць не збіраецца, аднак аздабляць і дапрацоўваць будзе,

Прадстаўнікі навуковых, прамысловых, медыцынскіх колаў Беларусі ўдастоены дзяржузнагарод

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка адзначыў дзяржаўнымі ўзнагародамі прадстаўнікоў навуковых, прамысловых, медыцынскіх колаў, ваеннаслужачых краіны. Адапведныя дакументы кіраўнік дзяржавы падпісаў 6 лютага.

За значны ўклад у развіццё навукі і тэхнікі, украенненне вынікаў навуковых даследаванняў у вытворчасць, падрыхтоўку навуковых кадраў ордэна Айчыны II ступені ўдастоены першы намеснік старшыні Прадзіўму Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Пётр Віцязь.

Ордэнам Пашаны адзначаны дырэктар Інстытута біяфізікі і клетачнай інжынерні НАН Ігар Валатоўскі і генеральны дырэктар ДНВА «Хімічны сінтэз і біятэхналогія» — дырэктар Інстытута біяарганічнай хіміі НАН Фёдар Лахвіч.

Медаль «За працоўныя заслугі» ўзнагароджаны намеснік дырэктара навукова-вытворчага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «НВА «Цэнтр» — дырэктар навукова-тэхнічнага цэнтру «Цэнтр-41» Уладзімір Вараб'ёў і галоўны навуковы супрацоўнік Інстытута прыродаахоўнага НАН Іван Ліштван. 8 вучоных ўзнагароджаны медалём Францыска Скарыны.

Ордэна «За службу Радзіме» III ступені ўдастоены палкоўнік Сяргей Казакевіч, ордэна «За асабістую мужнасць» — маёр унутранай службы Кірыл Грынько і падпалкоўнік міліцыі Юрый Прыстром. Медыцыйская сястра хірургічнага аддзялення Рэспубліканскай балніцы паправай калоніі № 1 ўпраўлення Дэпартаменту выканання паранарнага МУС па Мінску і Мінскай вобласці Волга Казак ўзнагароджана медалём «За адвагу». Гэтаі ўзнагароды адзначаны таксама маёр міліцыі Аляксандр Леаненка.

Ордэнам Пашаны ўзнагароджаны галоўны інжынер ААТ «Гомель-тэхмантаж» Уладзімір Хойніч.

Галоўны навуковы супрацоўнік Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі Уладзімір Гілімамедаў ўдастоены ордэна Францыска Скарыны.

За асабістую мужнасць і адвагу, праўленя пры выкананні службовых абавязкаў, Прэзідэнт ўзнагародзіў ваеннаслужачых 50-й змешанай авіяцыйнай базы Ваенна-паветраных сілаў і войскіа праціпаветранай абароны Узброеных Сілаў.

Ордэна «За асабістую мужнасць» ўдастоены палкоўнік Вадым Кірылюк, ордэна «За службу Радзіме» III ступені — маёр Алег Гацко і падпалкоўнік Алег Жабок. Медаль «За адвагу ў вайсковай службе» ўзнагароджаны маёр Анатоль Мацвееў, маёр Аляксандр Падліпалін і капітан Алег Талмачоў.

За шматгадовае плённую працу, значны асабісты ўклад у распрацоўку і рэалізацыю дзяржаўнай сацыяльна-эканамічнай палітыкі, рэалізацыю грамадска значных сацыяльных праектаў, падрыхтоўку высокакваліфікаваных спецыялістаў Падзяка Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб'яўлена намесніку міністра працы і сацыяльнай абароны Валер'яну Карало, пераўмаю намесніку старшыні Віцебскага аблвыканкама Уладзіміру Навашамку, старшыні Аршанскага гарвыканкама Мікалаю Лісоўскаму.

Падзяка Прэзідэнта таксама аб'яўлена начальніку ўпраўлення пеніс камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінскага гарвыканкама Святлане Барцэвіч, намесніку начальніка ўпраўлення дзяржаўнай службы занятасці насельніцтва камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гродзенскага аблвыканкама Ірыне Копац, дакану механічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту Юрыю Самадуму.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Грамадска-кансультатывы савет пры Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі правёў першае пасяджэнне

У яго склад увайшлі прадстаўнікі розных грамадскіх аб'яднанняў, палітычных партый і іншых грамадска-палітычных арганізацый краіны.

Адкрываючы сустрэчу, старшыня савета, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзімір Макей падкрэсліў, што ў рэспубліцы створана «ніжняя пляцоўка для абмену рознымі, у тым ліку палітычнымі, думкамі і для выпрацоўкі прымальных прапаноў па развіцці грамадства». «Хачу адразу адмеціць ўсялякія інсінуацыі адносна самога факта стварэння савета — маўляў, ён створаны пад наіскам ЕС і ЗША, і быццам бы ўлада вымушана крывадушна падладжвацца пад апаніцыю, каб такім чынам дабіцца нармалізацыі адносін з Еўропай. Адназначна заяўляю: у аснове стварэння гэтай структуры шырае імяніце сабраць кола канструктыўна настроеных людзей, якія не маюць палітычнай зааборанцы, з той мэтай, каб абмеркаваць актуальныя пытанні развіцця Беларускага грамадства. Пры гэтым абмяркоўваць адкрыта і шыра», — падкрэсліў Уладзімір Макей.

Кожны з прысутных атрымаў персанальнае запрашэнне ўвайсці ў склад савета і ўдзельнічаць у яго рабоце, і кожны з іх даў станочы адказ на гэту прапанову. Пры фарміраванні савета першапачаткова зыходзілі з неабходнасці стварыць менавіта групу экспертаў, вядомых людзей, якія пры гэтым не будуць арыентавацца толькі на ўнутрыпартыйны апаб вузкакарпаратыўныя ўстаноўкі.

Прадстаўнікі грамадзянскага грамадства, у тым ліку якія маюць апаніцыйны пункт гледжання, адзначылі важнасць стварэння савета, актуальнасць задач, што ставяць перад ім, і выказалі гатоўнасць удзельнічаць у абмеркаванні злобдзённых тэмаў, якія датычацца развіцця дзяржавы і грамадства, і выпрацоўваць дзейсныя рэкамендацыі.

Удзельнікі сустрэчы разгледзелі арганізацыйныя моманты, звязаныя з дзейнасцю савета, выступілі са сваімі прапаноўмі і абмяняліся думкамі. Плануецца, што наступнае пасяджэнне адбудзецца ў сакавіку і будзе прысвечана выпрацоўцы новых падыходаў у рэалізацыі стратэгіі эканамічнага развіцця краіны, у тым ліку ў перыяд сусветнага фінансаванага крызісу.

Грамадска-кансультатывы савет створаны ў студзені 2009 года. Яго асноўная мэта — абмеркаванне актуальных пытанняў развіцця дзяржавы і грамадства, выпрацоўка прапаноў па больш актыўным уключэнні Беларусі ў агульнасусветныя працэсы, удасканаленні на-прамкаў сацыяльна-эканамічнага і палітычнага развіцця краіны.

БЕЛТА.

Тэмпы росту прамысловай вытворчасці ў Беларусі ў студзені склаў 100-102 %

Аб гэтым заявіў прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі 7 лютага на пасяджэнні Савета Міністраў.

Паводле слоў прэм'ера, чакаецца тэмпы росту ВУП на ўзроўні 104 працэнты. Аб'ём сельскагаспадарчай вытворчасці павялічыўся на 6-8 працэнтаў. Паводле слоў Сяргея Сідорскага, гэта дасягнута за кошт нядражнай базы, закладзенай у мінулым годзе, а таксама павелічэння аб'ёмаў вытворчасці малака. Інвестыцыі ў асноўны капітал павялічыліся ў межах 120 працэнтаў. Пры гэтым прэм'ер прызнаў: «Падзенне ёсць, але гэта не так значна ў параўнанні з суседнімі краінамі, дзе чакаецца рэцэсія. Гэта Расія, Украіна, Казахстан».

Знешняя запазычанасць рэальнага сектара эканомікі Беларусі складае каля \$8 млрд

Аб гэтым паведаміў 6 лютага прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі на пасяджэнні калегіі Міністэрства фінансаў, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Гэтыя грошы прадпрыемствы ўзялі ў ранейшыя гады, цяпер падыходзіць час выконваць абавязальнасці па даўгах. На думку прэм'ера, «тут будучы пэўныя цяжкасці».

Ён нагадаў аб неабходнасці выканання праграмы імпартазамяшчэння. «Гэта неабходна для збалансаванасці эканомікі, трэба стварыць поўнае імпартазамяшчэнне», — падкрэсліў прэм'ер-міністр. — Мы пойдзем на гэта, прапачваць за імпарці мы не маем намеру». У прыватнасці, ён назваў закупку імпартных комплектаў для сельгастэхнікі — трактароў, камбайнаў.

Кіраўнік урада прапанаваў фінансавым органам краіны перагледзець усё віды справаздачнасці і вызначыць, ці ўсе яны патрэбны. «Можа быць, трэба пайсці на хібансць плюс-мінус 5 працэнтаў», але рабіць вызначаную справаздачнасць адзін раз у год, каб пазакчыкаў было менш», — лічыць Сяргей Сідорскі. Бо часта нека-

«ВЁСКУ НА ГОРАД НЕ МЯНЯЕМ!»

Антыкрызісная эканоміка

У 100-гадовым доме Печкуровых прымаюць гасцей з усяго свету

— Як канкрэтна можа на нашай сямейнай справе адбіцца фінансавы крызіс? Народу ўсё роўна трэба адпачываць. Дык не паедуць за мяжы, а да нас — на Беларускае прыроду. Чыстае паветра, цудоўная рыбалка, смачныя беларускія нацыянальныя стравы, лазня. Адных азеўраў вакол нашага дома трыццаць. Рыбы ў іх — як той толькі душа пажадае. І падводнай лоўляй нашы гасці таксама займаюцца. Войс, глядзіце, прама тут на нерас-таванне шчупак ідзе. Яшчэ пойдзем, напрыклад, ракаў лавіць. Пірс добры будую, распявае жыхар вёскі Макараўшчына Лепельскага раёна Ігар Печкуроў. Вёсчак гэтая знаходзіцца менш чым за трыццаць кіламетраў ад раённага цэнтру.

Ён і яго жонка Святлана — ўладальнікі сядзібы пад прыгожай назвай «Рыбачок», дзе ўжо год прымаюць турыстаў. Месяц тут унікальнае. З азеўраў па каналах можна па вадзе да Заходняй Днявы дайсці.

— Безумоўна, крызіс павялічыў на тое, што на навагоднія святы людзей было нямнога, — распявае Святлана. — А цяпер зноў людзі паехалі да нас. Падчас крызісу людзі хочучь адпачыць ад праблем, ад вялікіх гарадоў.

Ігар у маладосці актыўна займаўся спортам — футболом і лыжамі, нават выступаў за мясцовую зборную. Па спецыяльнасці — будаўнік. Працаваў у Расіі — у Маскве на будоўлі. Ды не ўтульна яму ў вялікім горадзе, вярнуўся ў родныя мясціны. Лічыць, што сельскі турызм — вельмі перспектыўная справа, нядражны спосаб зарабіць, калі ўключваць у гэты дашук. І добра, што дзяржава дае прэфэрэнцыі: падатак сімвалічны, крэдыт на развіццё вельмі выгадны. Усе ўладальнікі сядзібы, а іх у раёне каля дзесяці, працуюць у камандзе.

— Я неяк прымаў амаль трыццаць турыстаў, — кажа Ігар. — Зразумела, у адным доме ўсіх не паселіш. Ну, максімум дзесяць. Дык другія ўладальнікі сядзібы вырачылі. Заўсёды магу патэлефанаваць — запытаць, ці ёсць месцы ў вас? А ўсім нам дапамагае энтузіязм на развіцці апаратызму, распрацоўшчык цікавых турыстычных маршрутаў Волга Маханенка...

Дому, дзе прымаюць турыстаў, ужо больш за 100 гадоў. Яго ў свой час цапкам з хутара перавезлі. У доме старая мэбля, якой карысталіся нашы продкі. Этнаграфічны стыль афармлення інтэр'еру стварае непаўторную, добрую аўру. Цяпер гаспадары збіраюць калекцыю традыцыйных прадметаў быту.

Прыязджалі адпачываць у беларускую глыбінку з розных краін. Былі і жыхары «Рыбачку» і іспанцы, і фіны, і жыхары Прыбалтыкі. Як гаспадары знаходзяць турыстаў? Ад-

стаўляюць. Мясцовы гарманіст весяліць гасцей, спяваюць народныя песні бабулі.

Турысты з задавальненнем катуюцца на санях зімой, летам на брычцы паедуць. Ігар з жонкай вельмі стараюцца, каб гасцям не было сумна, арганізоўваюць для іх самыя розныя экскурсіі — у Бярозінскі запаведнік, на старажытныя славянскія могілкі з каменнымі крыжамі, да старога влігача каменя, да паселішча першабытных людзей...

Пражыванне з харчаваннем у суткі на чалавека каштуе 55 тысяч рублёў. Ці дорага, напрыклад, для мінчан? У плату ў ліку іншага ўваходзіць і наведванне лазні па-чорнаму. Вельмі, дарчы, «чорная» лазня падабцае масківам. Без харчавання, проста пражыванне ў суткі каштуе, ну, 30—35 тысяч.

Ды хто адмовіцца ад смачных страў прама з пецы! А чарка моцнага напою на травах! Ды пад гарачае, з марозу. Слінкі цяцку. На матрацы з саломай паспаць на крыжы, пахадзіць па лесе — лубок прычы і галаве адразу пройдзе.

Уладальнікі сядзібы хочучь пашырыць бізнэс. Прыносяць: ёсць «прабелы» — прыборальня пакуль што на вуліцы, душа няма. Але абяраць на вырашэнне гэтых недаходаў не зацягаюць.

Вось дом побач пусты. Гатовыя выпукліць яго. І спадзяюцца, што ім, як мясцовым жыхарам, у гэтым пытанні, як жакуць, дадуць зьяленне

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Фота аўтара.

Вёска Макараўшчына — Лепель.

БІЯТЛОН СЯРОД ЮНІЁРАЎ

У Навагрудку прайшлі спаборніцтвы адкрытага першынства Беларускага фізкультурна-спартывага таварыства «Дынама» па біятлоне сярод юніёраў, прысвечаныя памяці супрацоўнікаў УНК-КДБ, якія загінулі пры выкананні службовых абавязкаў.

Гаспацыя спаборніцтва сталі старшыня Гродзенскай абласной федэрацыі біятлону, начальнік УКДБ Рэспублікі Беларусь па Гродзенскай вобласці генерал-маёр Ігар Сергяенка, адказны скарктар Беларускай федэрацыі біятлону Аляксандр Бяляеў, неаднаразовая чэмпіёнка і прызёр «чэмпіянатаў свету» ў Еўропе, член нацыянальнай зборнай Беларусі па біятлоне Людміла Ананька. Найбольшую колькасць медалёў заваявалі навучнікі Навагрудскай спецыяльнай дзіцяча-юнацкай спартывай школы алімпійскага рэзерву.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Фота Алены СТРЭЖА.

«Цяжжасці адчуваюцца, але работа ідзе ў тым жа рэжыме»

Побач з домам часта заходжу ў невялікую прыватную краму бытавой хіміі, якую гаспадары называюць «Вялікае мыццё». Зручна, блізка, і асартымент заўсёды задавальняў. А мінулымі выхадзілі ў аблюбованай гандлёвай установе не знайшла ні кальчыванаванай соды, ні санітарнага геля, якім я карыстаюся для мыцця сантэхнікі.

«На аптовых базях — неразбярэха, — патлумачыў гаспадар гандлёвага пункта Барыс Васількоў. — Названых вамі хадавых тавараў там проста не было. А іншыя і браць, бывае, баіся. Сёння адна цэна, заўтра другая, і нікто не ведае, якая будзе паслязаяўтра, асабліва на імпартных таварах. Вось узяў геля для галенкі за 18 тысяч, але таёра, што не прадам яго. Ды і свая бытавая хімія пакрысе расце ў цэне. Цяпер проста чакаем, што будзе далей». Размову падпаліла жонка гаспадары крамы, у яе настроі аказаліся больш аптымістычны. Яна лічыць, што такая ліманка з цэнамі працягнецца нядоўга, і хутка ўсё ўтрасецца.

Каб даведвацца, як ідуць справы на буйным гандлёвым прадпрыемстве, тэлефаную на ААТ «Брэсцкая абласная база «Бакалея». Дырэктар Мікалай Галеўскі некалькі разоў падкрэсліў падчас размовы, што прадпрыемства працуе ў ранейшым рэжыме. Мі-

калай Мікалаевіч адзначыў, што цяжкасці, якія адчула гандлёвая фірма, — гэта першы за ўсё павелічэнне прэцэнта па банкахавіх крэдытах і некаторы прэсінг з боку прадпрыемстваў-партнёраў. Апошнія просяць разлічэння з імі ў больш сісьляны тэрмін. Разлікі трэба рабіць хутка, пра адтэрміновкі ў пляшачых цяпер нікто слухаць не хоча.

«Крызіс патроху адчуваецца ў памяшчэнні пакупніцкіх здольнасцяў людзей, купляць сталі меней, — заўважае дырэктар базы. — Цэны на тавары, якія мы атрымліваем з-за мяжы, амаль за гэты час не змяніліся. Цэнавая сітуацыя на ачынным прадуктах харчавання ўсюды аднолькавая».

Наша акцыянерная таварыства працуе гэтак жа, як і раней. У яго склад уваходзіць 24 прадпрыемствы ў вобласці. Гандлёвыя надбавкі мы не павялічвалі. Зарплата для сваіх супрацоўнікаў не памяншана, наадварот, крышку яе паднялі перад новым годам. Пра нейкія скарачэнні штатаў ці працоўных месцаў у калектыве гаворка пакуль не ідзе, наадварот, вядзецца работа ў абласным цэнтры па адкрыцці яшчэ аднаго гандлёвага пункта. Думаю, што цяжкасці гэтыя часова, і мы іх пераадолеем».

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ ПРАЦУЮЦЬ І СПАДЗІЮЮЦА

У Брэсце прайшоў пасяджэнне абласнога савета па развіцці прадпрымальніцтва ў вобласці, у якім прыняў ўдзел старшыня аблвыканкама Канстанцін Сумар, намеснік старшыня райвыканкамаў, кіраўнікі розных абласных структур, але да гэтай нарады мы вярнемся ніжэй.

Падчас эканамічнай нестабільнасці вельмі важна на дзяржаўным узроўні падтрымаць прыватны сектар эканомікі — даць яму больш свабоды. І мясцовая ўлада можа эфектыўна спрыяць гэтаму.

Нельга сказаць, што ўладу турбуе толькі стан спраў на дзяржаўных прадпрыемствах — прыватны бізнэс таксама не застаецца па-за ўвагі.

Вось на Брэстчыне штогод праводзіцца конкурс на лепшага прадпрымальніка, у кожнай з 19 намінацый будзе свой пераможца. Робіцца гэта не толькі для таго, каб выявіць лепшых, а каб разварушыць прадпрымальніцка, дапамагчы раскруціцца ім у сваім бізнэсе... Таеко мерапрыемства карыснае, але яго не становіцца масавым, бо 36 тысяч індыўідуальных прадпрымальнікаў і 7 тысяч прыватных прадпрыемстваў вобласці заклучаны больш зямнымі праблемамі. А яны часта ствараюцца права доступу на расійскі рынак.

«Спасылкі на тое, што нядзе некабы не пускуюць, не прымаюцца», — сказаў Сяргей Сідорскі. Ён таксама расказаў аб перспектывах актывізацыі работы з лізінгавымі кампаніямі Расіі, што ў сваю чаргу ўзмоцніць доступ нашых вытворцаў на рынак. Дасягнута дамоўленасць з міністрам фінансаў Расіі Аляксеем Кудрынцам аб далейшым супрацоўніцтве з кампаніяй «АлРос». Беларусь, у прыватнасці гомельскі завод «Крышчэ», будзе закупляць сыравіну ўладу перапрацоўкі. «Яны гатовы прадаставіць столькі рэсурсаў, колькі неабходна», — сказаў Сяргей Сідорскі.

Рэзюмуючы сказанае, кіраўнік урада падкрэсліў, што ў Беларусі зняты многія адміністрацыйныя бар'еры, якія перашкаджалі лібералізацыі эканомікі.

ПЕРШЫ ПРЫКЛАД З ЖЫЦЦЯ БАРАНОВІЧАЎ

Вельмі папулярны ў фермераў і іншых уласнікаў гандаль з аўтамашынамі. У мікрарэаінах, на пляцоўках непадалёку ад крамаў можна знайсці і гавяда і гародніна, а іншым радам, а прыватніку нічо не дапаможа. Ён шукае лютую шчыльна — ён круціцца.

Але аказваецца, што продаж з легкавушак забаронены, бо не адпавядае стандартам. Як паведамілі ў санэпідемстанцыі, на аўтамашыну патрэбна саншпартлет, яе неабходна дэзінфікаваць. Адным словам, прадукты павінны прадавацца са спецаўтамашынамі, а не з легкавушкі. Акрамя гэтага, гандляваць трэба ў адведзеных месцах.

Усё па законе, але ў той жа час дастаткова багавыя на рынку, каб убацьшы, што гандаль прадуктамі ідзе і з зямлі. Прадзвіжкі раскладаюць свой тавар ўздоўж тыльнага боку ралетаў і гандлююць. Ты і адкрытыя прылаўкі ўздоўж плота, відавочна, не лепшы варыянт для гандлю прадуктамі.

Ёсць стандарты і санітарныя нормы, але ж яны павінны быць аднолькавымі для ўсіх — не трэба перашкаджаць людзям выжываць, хоць бы ў гэты складаны перыяд.

У свай час давялося бачыць, як у нядзелю на вуліцах у цэнтры Франкфурта-на-Майне ладзіцца гандаль агароднінай, садавінай і іншай прадукцыі. Можна ў нашых гарадах такое ўбачыць? І, напэўна, праблема тут не ў санітарных нормах, а ў адносінах да сваіх гармадзян. Перш чым зрабіць нейкія захады, трэба падумаць аб іх мэтазгоднасці.

ПРЫКЛАД ДРУГ

На тэрыторыях, што прылягаюць да чыгуначнага вакзала «Палескі» і аўтавазкала, стала некалькі дзясяткаў прыватных кіёскаў. Зроблены па адзінным праекце, яны не пасавалі гарадскі пейзаж. Прадпрымальнікі заліплілі за тыя кіёскі вялікія грошы і паставілі іх на самавольна. Першымі зніклі кіёскі з прывакзальнай плошчы «Палескага» і нейкі год там і ад аўтавазкала. Былі жывіць, калі ты кіёскаў тоўліліся людзі, прыязджалі з вёскі на рынак і магі нельга дробяць набыць, а сёння тут пуста і сумна.

Тут закрэаецца не правыя бок праблемы. Раўнанае аб ліквідцы кіёскаў было прынятае, а значыць, усё законна. Але ёсць яшчэ такое паняцце, як мэтазгоднасць раўнанае. Хто ад яго вярнуць? Горад? Але ж горад — гэта найперш людзі. І усё павінна рабіцца ў іх інтарэсах.

Разам з гэтым нельга сказаць, што прыватны бізнэс у горадзе ў заняпадзе. Многія недзяржаўныя прадпрыемствы і крамы мясцовым кіраўніцтвам падтрымліваюцца. Але калі замежныя інвестыцыі па вобласці дасягнулі ў мінулым годзе пад 160 млн. долараў (вельмі мала), то ў Баранавічах яны складоўць усяго 3 мільёны, і гэта пры тым, што горад па насельніцтве і эканамічным патэнцыяле ступнае толькі Брэсту! З чым звязаны факт, што замежны бізнэс не хоча ісці ў Баранавічы, якія знаходзяцца на перакрыжаванні чыгуначных і аўтамабільных шляхоў?

А зараз вярнемся на пасяджэнне ў Брэст. Там многа гаварылася пра набалеае. З боку прадпрымальнікаў было выказана шмат крытычных заўваг. А ў цэлым можна зрабіць высноў, што наш прыватнік для ўлады усё яшчэ не роднае дзіця.

Прыватнікі «блытаюцца пад нагамі», забіраюць пэўны працэнт выручкі з дзяржаўнага сектара грамадскай і дзесяці ствараюць канкурэнцыю дзяржаўнаму прадпрыемству, напрыклад, у лёгкай прамысловасці, у першую чаргу, за работа дзяржжэктара, і ў гэтым прааблема.

Вось спажывацкаператыва мае права на месцячому адтэрміноўку пляцоўка, а індыўідуальны прадпрымальнік — не. Пра няроўнасць умоў вы гандлю расказала Святлана Стральчук, кіраўнік фірмы «Смак-Ніка» з пас. Целяжаны Іва-цвіцкага раёна.

Уласнікі гаварылі пра вялікую колькасць сваевыпад, пра штрафы, калі з той справаздачай атрымаецца затрыма, пра неабходнасць афармляць дакументы, без якіх можна і абісыцца...

Але ж гэтыя праблемы не сённяшняга дня — год, два і тры назад прадпрымальнікі скардзіліся на тое ж самае. Вось чалавек звярнуўся на Жабінаўскі цукровы завод з намерам купіць там цукру, каб затым гандляваць ім. Цукар не прадалі, бо ў прадпрымальніка не было квоты. Праўда, у іншай вобласці цукар ён набыў, і там нават не спыталі пра квоты. Можна было б кіраўніка прадпрыемства зразумець, калі б

Абзац

- Кінатэатры Мінска летася наведалі 3,8 млн чалавек, што амаль на 100 тыс. больш у параўнанні з папярэднім годам.
- Жодзінскі гарвыканкам прыняў раўнанае аб правядзенні ў горадзе 14 лютага Дня чыравосці — у гэты дзень у горадзе будзе забаронены продаж спіртнога.
- Крымінальная справа ўзбуджана ў дачыненні да двух мінчан за напад на таксіста. Двое маладых людзей ва ўзросце 21 і 22 гадоў пад пагрозай пнеўматычнага пісталета спрабавалі завадаваць вырчакай таксіста, 27-гадовага жыхара Мінска. Нападзавыя затрыманы.
- Вадыцель і двое пасажыраў загінулі ў ДТЗ у Паставах. Кіроўчы аўтамабілем «Опель», вадыцель не справіўся з кіраваннем, у выніку чаго аўтамабіль з'ехаў з праезнай часткі і ўрэзаўся ў вугал дома. Два 33-гадоваыя пасажыры загінулі на месцы, вадыцель ад атрыманых траўмаў памёр у бальніцы

НЕПРЫМІРНАЯ «ВАЙНА» ЁЎ МІРНЫ ЧАС

ПЕШАХОДЫ І ВАДЗІЦЕЛІ: ХТО КАГО?

Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

Вы за рулём — вадзіцель. Аднак выйшаў з машыны — і ўжо пешаход. Прычым неўзабаве кожны трэці пешаход (а калі браць дарослых людзей, то, мажліва, і кожны другі) стане адначасова і кіроўцам. На сёння на адну тысячу жыхароў Гродзеншчыны — 290 аўтамабіляў, якіх штогод становіцца ў вобласці больш прыкладна на 15 тысяч. Нават зыходзячы з гэтых рэалій павялічыва, можна сказаць, партнёрыя адрасны паміж удзельнікамі дарожнага руху павінны быць нормай — не проста як нейкая агітацыя, а на ўзроўні інстытуту самаазахавання. Але факты, на жаль, сведчаць аб іншым. Факты жудасныя, як у кашмарным сне. Такое ўражанне, што сёння, у мірны час, ідзе непрымірная «вайна» паміж пешаходамі і вадзіцелямі.

ІНФАРМАЦЫЯ ДА РОЗДУМУ
У 2008 годзе ў Гродзенскай вобласці адбыліся 834 дарожна-транспартныя здарэнні, у якіх загінулі 194 чалавекі (увогуле на дарогах Беларусі — 1561), а 885 былі траўмаваныя. 335 ДТЗ (41 працэнт) — гэта наездзі на пешаходаў (78 чалавек загінулі і 274 атрымалі раненні). Асноўныя прычыны ДТЗ — парушэнні правілаў дарожнага руху пешаходамі (24 працэнт ад агульнай колькасці аўтааварыяў), кіраванне транспартнымі сродкамі ў стане алкагольнага ап'янення (16 працэнтаў), кіраванне правамі (11,2 працэнтаў), парушэнне правілаў прыезду пешаходнага пераходаў (11,1 працэнтаў), парушэнне правілаў прыезду перакржаванняў (10 працэнтаў).

Супрацоўнікі ДАІ вобласці летась выявілі 7563 (у 2007 годзе — 6979) факты кіравання транспартам у стане алкагольнага ап'янення, па віне такіх вадзіцеляў здзейснілі 133 ДТЗ, у якіх 52 чалавекі загінулі і 166 траўмаваныя. За пераўвядзеным вызначанай хуткасцю руху аштрафаваны 49831 вадзіцель. Да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута 27065 пешаходаў.

...3 лютага, 16 гадзін 30 хвілін. У патрульнай машыне, якая накіроўваецца на дзяржурства па абласным цэнтры, нарад батальёна дарожна-патрульнай службы ДАІ Гродзенскай вобласці (старшы інспектар Сяргей Міхалковіч і інспектар Мікалай Еднач), інспектар адзялення агітацыі і прапаганды абласной Дзяржаўтаінспекцыі Валерый Юдзін і карэспандэнт «Звязды».

Вынік дарожна-транспартнага здарэння, сутыкнення вялікагрузнага аўтамабіля «Вольва» з легкавым «Дэў», бачым ужо праз некалькі хвілін на праспекце Кляцкова. Там ужо працуе іншы нарад ДПС. Першая і найбольш верагодная па гаражых слядах версія аварыі — вівататы вадзіцель «фур».

сваю віну, то і ірава на першы выпадак мінімальны — 35 тысяч рублёў.

Мікалай Еднач складае пратакол, а тым часам усе нарады, у сур'ёзныя праблемы. Многія вадзіцелі, у асноўным беларускія грамадзяне, пакадаюць іх проста на вуліцах, ускладняючы рух іншага транспарту. Асабліва ноччу, калі «фур» можна і не заўважыць: па гэтай прычыне ўжо былі сутыкненні з іншымі аўтамабілямі. Правіламі дарожнага руху забараняецца стаянка транспартных сродкаў з тэхнічна дапушчальнай агульнай масай звыш 3,5 тоны па-за спецыяльна адведзенымі месцамі. Максімальнае пакаранне за парушэнне — штраф у памеры 0,5 базавай велічыні. Не надта ўжо і вялікая сума, калі хочацца спыніцца бліжэй да дому.

Дзяржурства працягваецца па праспекце Янкі Купалы. Побач з універсамам «Брэст» — пешаходны пераход, які рэгулюецца святлафорам, і тым не менш тут знаходзіцца два супрацоўнікі Дзяржаўтаінспекцыі. Аказваецца, аднаго святлафора ўжо недастаткова. Некалькі дзён таму менавіта на гэтым месцы ледзь не загінулі жанчына і мужчына, якія пераходзілі на зылёны сігнал святлафора і былі збітыя машынай п'янага вадзіцеля.

Спыняемся на вуліцы Перамогі метраў за 200 ад шматлюднага ў «гадзіны пік» пешаходнага перахода. Такія адлегласці — не праблема для прыбора пад назвай «Візір». І калі з супрацоўнікамі ДАІ яшчэ можна паспрачацца наконт абставінаў таго ці іншага парушэння, то супраць відафіксацыі аргументаў не бывае. Вось і вадзіцель мікрааўтобуса, які не прапусціў чалавек на пешаходным пераходзе, і, да таго ж, быў не прышліпені рамнём бяспекі, не спрачаецца. І паколькі відаць, што ён разумее

параўшалнік, у адпаведнасці з Крымінальным кодэксам, можа і волі пазбавіцца.

А кую ж адказнасць за парушэнні Правілаў дарожнага руху нясуць іншыя яго ўдзельнікі — пешаходы? Максімальны штраф на сёння — 17,5 тысячы рублёў, а ў большасці выпадкаў — 3,5 тысячы. Як відаць, пакаранне і блізка непараўнальнае з санкцыямі да вадзіцеляў. Хаця менавіта па віне пешаходаў летась адбылася амаль чвэрць дарожна-транспартных здарэнняў.

Летаць нашы супрацоўнікі пачалі дзяржурцы ледзь не на ўсіх пешаходных пераходах абласнога цэнтры, — расказвае намеснік начальніка ўпраўлення ДАІ Гродзенскай вобласці Анатоль Клімаў. — Стаяла заданая прымусіць пешаходаў хадзіць па пешаходных пераходах. А вадзіцеляў — наступіць пешаходам права руху па пешаходным пераходзе. Але адбылася рэакцыя, якой не чакаў ніхто. Пешаходы сталі, можна сказаць, празмерна карыстацца сваімі правамі, ігнаруючы прапісныя ісціны, якім справдзку вучылі ў дзіцячых садках і школах. Больш за тое, яны пачалі з пагардай ставіцца да вадзіцеляў. Вы паглядзіце, дзяўчаты па подзьме ходзяць хутчэй, чым некаторыя пешаходы (і нават зусім не інваліды альбо састарэлыя) па пешаходным пераходзе. Пры гэтым можна паразмаўляць па мабільным тэлефоне і нават (бачыў такую парачку) спыніцца на пешаходным пераходзе і... пачаць цалавацца. А колькі выпадкаў, калі людзі бяздумна, напярэваючы на ўласную бяспеку, выходзяць на праезную частку! Таму сёння супрацоўнікі ДАІ дзяржурцаў у раёне пешаходных пераходаў не толькі для таго, каб забяспечыць правы пешаходаў, але і каб абараніць вадзіцеляў ад раптоўнага выхаду пешахода на праезную частку.

Барыс ПРАКОПЧЫК.
Зразумела, што з дапамогай камп'ютара проста ў аўтамабіль супрацоўнікі ДАІ можа даведацца і аб парушэннях, якія былі раней у толькі што затрыманых вадзіцеляў. А адсюль і памер штрафу. Напрыклад, за ігнараванне правілаў прыезду пешаходнага перахода можа на залічкі 35, а гэтым і 175 тысяч рублёў. Калі ж пры гэтым траўмаваныя людзі, то санкцыі куды больш строга. Траўмы нязначныя — вадзіцель, згодна з Адміністрацыйным кодэксам, пазбаўляецца права кіравання аўтамабілем на тэрмін да двух гадоў альбо каралася, гэты чалавек... быў пазбаўлены права кіравання транспартным сродкам. Пасля чаго ён бярэ звесткі з вадзіцельскага пасведчан-

Сібірска хаска з Тулы.

І НА САБАК СВАЯ МОДА

У Баранавічах прайшла Рэспубліканская выстава сабак усіх парод.

Мяне як прыхільніка лепшых сяброў чалавека пацягнула ў Палац тэатрышчыкаў, куды з'ехаліся ўдзельнікі выставы са сваімі выхаванцамі не толькі з Беларусі, але і з Расіі.

Гадоў пятнаццаць таму на падобных выставах вельмі папулярны былі шатландскія аўчаркі (колі), баксёры... а сёння гэтыя пароды ўжо рэдкія. Напрыклад, на выставе ў Баранавічах на вочны не трапіўшы ніводны такі сабак. Можа мяняецца і на сабак.

Больш за ўсё выставілі нямецкіх аўчарак, на другім месцы — «кітайцы» (чау-чау), а яшчэ вельмі многа было сабак рэдкіх парод, якія часам выстаўляліся ў адным экзemplяры.

Здзіўляла, што сабакі трымаліся вельмі спакойна. Зацілі вяртэлявы таксы, а грозныя ратвейлеры паводзілі сябе міралюбіва. І гэта пры тым, што на абмежаванай плошчы вестыбуля палата сабралася паўтары сотні сабак.

А перад выходам на под'ём больш хваляваліся гаспадары, чым іх выхаванцы.

Быць уладальнікамі рэкардсмена ці чэмпіёна вельмі прэстыжна, хоць саміх сабак іх тытулы не хваляюць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Тыгр, Южана і Кіса з Мінска.

У МІНСКУ РАСЦЕ НАРЫХТОЎКА... ДРОЎ

«Газавая вайна», якая адгрымела нядаўна ў нашых суседзях па Садружнасці Незалежных Дзяржаў, зноў абвастрыла цікавае практычна ўсёй Еўропы да пытання, як выжыць ва ўмовах энергетычнага крызісу. Тым больш, што пастаўшчыкі газу пастаянна намякаюць сваім спажывцам на аб'ектыўна немінучы рост цэнаў на гэты від вуглевадароднага сыравіны. Так што рыхтавацца да гэтай перспектывы трэба. І ў фінансавым сэнсе, і ў псіхалагічным. У жыццёвым плане гэта азначае альтэрнатыўныя: плаціць па новых цэнах або шукаць газу замену? Паколькі з грашмыца цпер у большасці людзей не будзе, адразу напрашваецца пытанне: як цяжка густэ ўсім нам пры неабходнасці пераключыцца на іншыя віды паліва? Каб адказаць на яго, карэспандэнт «Звязды» накіраваўся ва ўнітарнае прадпрыемства «Трэст паліва Мінгарвыканкама».

— А вы ведаеце, што сёння ў Мінску больш за пяць тысяч сталічных домаўладальнікаў зусім не выкарыстоўваюць газ пры ацяпленні свайго жылля? Яны з'яўляюцца нашымі кліентамі, якім мы пастаўляем вугаль, торфабрыкет або дровы, — пракаментаваў мае апасенні дырэктар гэтага прадпрыемства Рыгор Шарамет. — Дарэчы, у апошнія гады ў іх асроддзі назіраецца цікавая тэндэнцыя: людзі пачынаюць адмаўляцца ад вугалю на карысць дроў. Хутчэй за ўсё гэта звязана з цэнавымі фактарам. Бо дровы зараз — самае таннае паліва. Свабодная цана на іх — 78,216 рублёў за складскі метр. А вугаль — імпартнае пазіцыя, мы яго атрымліваем з расійскага Кузбаса. Паглядзіце на карту — якое транспартнае пляцо. Адсюль і адпаведныя цэны.

Тут да месца заўважыць, што «Трэст паліва» ў Мінску — гэта тая структура, на якую ў цяжкае жыліну могуць быць ускладнены самыя сур'ёзныя задачы па забеспячэнні і прадпрыемстваў, і жылга сектара беларускіх сталічных паліва, якое замяняе газ. — Мы гатовыя да такога павароту падзей, — кажа дырэктар унітарнага прадпрыемства, — бо валодаем сыравіннай базай — чатырма гектарамі складоў у Мінску, дзе сёння захоўваецца запас, які ў разы перавышае гадавы нарматыў: 2000 тон вугалю, 2000 тон торфабрыкету, 1500 кубаметраў дроў.

З аднаго боку наяўнасць такога запаса для сталіцы — гэта добра, але з іншага — крыху горш для самога «Треста паліва». Як гэта ні парадасальна, але ў апошнія гады аб'ёмы работ тут прыкметна знізіліся. Яно і зразумела. У Мінску зараз ідзе інтэнсіўны знос прыватнага сектара пад новую забудову і газіфікацыя новых жылых раёнаў.

— За апошнія 10 гадоў колькасць паліва, што адпускаецца нам па фіксаваных цэнах, знізілася ўдвая, — зазначае Рыгор Мікалаевіч. — Гэта ставіць і перад намі, і перад іншымі паліўнымі прадпрыемствамі ў беларускіх рэгіёнах сур'ёзныя і актуальныя задачы далейшага развіцця. І мы з калегамі ў абласцях інтэнсіўна абмяняем ідэямі. Як спыніць падзенне аб'ёмаў вытворчасці? Які новыя віды паслуг развіваць? У Зэльве на Гродзеншчыне, напрыклад, мясцовае гарпаліва ўзялося за вытворчасць драўнянага вугалю. Размясцілі вытворчасць каля лесу, фасуюць гэты вугаль і прадаюць на аўтазапраўках. Мы ў Мінску гэты вопыт паўтарыць не можам з меркаванняў экалогіі і прамысловай санітарыі. У Карэлічах гарпаліва ўзялося за выпуск і продаж мэблі. Я, шчыра кажучы, пакуль да гэтага пачынення стаўлюся асцярожна. Дровы, козыры — павелічэнне аб'ёмаў распрацоўкі дроў, дастаўкі паліва сваім спажывцам нашым уласным транспартам. А перспектывы бачым у пашырэнні продажу запасаў вугалю, торфабрыкету, дроў, якія ў нас ёсць, па свабодных цэнах. І робім для гэтага ўжо пэўныя маркетынговыя крокі. Бо нашымі спажывцамі могуць быць і мінскія дачнікі, і жыхары іншых рэгіёнаў Беларусі. Спадзяемся, што ім стануць і многія чытачы «Звязды».

Барыс ЗАЛЕСКІ.

ДОМ, ДЗЕ НАС ЧАКАЮЦЬ

«Каб вы ведалі, як Андрэй чакае паштальёна! Якая б пільная справа ў яго ні была, адкладзе яе, разгорне свежую газету, прабяжыць па назвах артыкулаў, фотаздымкаў, — кажа Надзея пра мужа, — і настрой талды ў яго гэтыкі ўзнісла, нібы агенчыні які ўнутры запальваецца. Вось што ваша «Звязда» робіць!». У вёсцы Хатынчы Ганцавіцкага раёна падлісчыкаў «Звязды», да нашага гонару, няма. Надзея і Андрэй Ярашэвічы — сярод іх, бадай, самыя даўня нашыя сябры, а мо і самыя аддаданы. Лічу гэтак таму, што, працягваючы настаянікам рускай мовы і літаратуры трыццаць сем гадоў, тым не менш А. Ярашэвіч падпісаўся на беларускамоўнае выданне. А пазней наогул перакваліфікаваўся і стаў выкладаць родную

мову. Мо пад уплывам «Звязды»? Атрымаў званне «Выдатнік асветы», а гэта сведчанне не толькі наднастаяніцка таленту — найперш, працэлюства і адданасці прафесіі. Яно не першы год ён на пенсіі, а для аднавяскоўцаў усё адно застаецца настаянікам з вялікай літары. Цікавы факт са свайго біяграфіі расказаў наш падлісчык: у школу ён пайшоў калісьці не як усе дзеці, а з пяці гадоў, бо гэтак моцна прагнуў вучыцца. У выніку і атрымалася, што жыццё ягонае прысвечана школе. Ярашэвіч быў першым у Хатынчах настаянікам, які вярнуўся ў родную навучальную ўстанову.

Свой дом Андрэй пабудаваў за сціпную настаяніцкую зарплату. Будаваў доўга, цэлых дзесяць гадоў, не разлічваючы на дзяржаў-

ную дапамогу. Але які гонар быў, што сам узвёў! Тады ён быў яшчэ халасты. Замест уласнага гаспадар-настаяніцка зладзіў уласнае вясельле. «Народ сядзеў у чатырох пакоях» — прыгадаюць ішчасныя імігненны жшыца Андрэй і Надзея. — І наогул, у нашым доме месца халае заўсёды!»

Слухаючы гаспадароў, пагаджаюся з тымі, хто лічыць, што самыя гасцінныя людзі — падлісчыкі «Звязды». А яны ж усё розныя, і розныя іх чытацкія густы. Што да Ярашэвічаў, яны чытаюць «Звязду» ад вокладкі да вокладкі» разам з рэкламнымі матэрыяламі, ведаюць і пазнаюць кожнага аўтара, у тым ліку і кожнага фотажурналіста газеты.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

НАШЭСЦЕ АШУКАНЦАЎ

400 тысяч рублёў і вырабаў з золата пазбавілі 56-гадовую жыхарку вёскі Дуброва, што ў Лельчыцкім раёне, тры невядомыя жанчыны цыганскай нацыянальнасці. У дом яны трапілі пад маркай продажу рэчэй. Крымінальная справа па факце крадзяжы ўзбуджана і ў Жлобіне, дзе ў год 70-гадовага пенсіянера днём зашла невядомая жанчына і прапанавала падарыць мёд. Ён каштаваў сталаму чалавеку 1,5 мільёна рублёў выкрадзеных грошай.

Адначасова ў вёсцы Трэмля Петрыкаўскага раёна невядомыя, якія назваліся сацыяльнымі работнікамі, загаворвалі зубы 83-гадовай бабурцы. У выніку іх візіту знікла 2 мільёны рублёў. Па прыкметах вядзецца вышук значыцца. У вёсцы Васьюка Магараўскага раёна да пенсіянеркі 1930 года нараджэння днём зашла невядомая жанчына. Рэкаментавалася сацыяльным работнікам і прапанавала аказанне дапамогі ў абмене грошай. Яе «ўловам» стаў мільён 700 тысяч рублёў — усё, што было ў 79-гадовай бабуркі. Па той жа схеме дзейнічалі невядомыя жанчыны ў Савецкім раёне Гомеля, калі зашлі ў кватэру і пакінулі яе разам з чужымі 2 тысячамі долараў 3ША і 3 мільёнамі рублёў.

Ноччу прыбег падаваць заяву ў міліцыю 22-гадовы жыхар Гомеля. Праз тры дні пасля таго, як чацвёрта невядомых у яго доме ўчынілі вобсык і канфіскавалі

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Унітарное прадпрыемства «Трэст топліва мінгорісполкома»

ОКАЗЫВАЕТ УСЛУГИ НАСЕЛЕНИЮ:

- ✓ раздэлка дров;
- ✓ доставка угля, торфабрыкета, дров сабственным транспортом;
- ✓ выделение автотранспорта для перевозки грузов как организациям, так и населению;
- ✓ продажа топлива населению с погрузкой и доставкой:

- УГОЛЬ — 420674 рубля за 1 тонну;
- ТОРФОБРИКЕТ — 204526 рублей за 1 тонну;
- ДРОВА РАЗДЕЛАННЫЕ — 84611 рублей за 1 складской метр;
- ДРОВА 2-МЕТРОВЫЕ — 67934 рубля за 1 складской метр;
- ДОСТАВКА ТРАНСПОРТОМ ТРЕСТА — 2039 рублей за 1 километр.

ОБРАЩАТЬСЯ: Унітарное прадпрыемства «Трэст топліва Мінгорісполкома»

220005, г. Минск, ул. Гикало, 20А.
Тел./факс: (017) 294 81 64, 293 60 23.

УНН 100356358

E-mail: trest_topлива@mail.ru

Крымінал, здарэнні

КРАМНЫЯ «ВАРОНЫ»?

Падобна на тое. Бо як жа інакш расцаніць вось гэтыя факты?

У краме вёскі Мяркулавічы Чачэрскага раёна без нагляду былі пакінуты ключы ад касавога апарата. І што ж? З яго нехта украў 1 203 800 рублёў. Чухаюць патыліцы і ў краме «Будзённы свет» Буды-Кашалёва. Там з-пад прылаўка знікла 736 920 рублёў.

А вось у Жлобіне, хаця прадаўшчыца адной з крамаў і не скапіла, як кажучы, варону, але там з касавога апарата два невядомыя забралі дзённую вырчку — 1 590 тысяч рублёў і бутэльку гарэлкі з паліцы. Гэта здарылася ў канцы рабочай змены. Адзін са злымыскаў трымаў жанчыну, другі ж арудаваў. «Трывожна» кнопкай апошня не скарысталася, бо яе ў краме не было.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЗГУБІШ БАНКАЎСКУЮ КАРТКУ — ЗГУБІШ ГРОШЫ

І нікому на гэта не паскардзіцца: сам (сама) вівататы. Надзея, праўда, на правахоўныя органы застаецца, бо толькі тыя дапамагчы могуць. Так ужо было неаднойчы.

Напрыклад, у Рагачове ў бары цэлюю ночку праспаў адзін мужычок, а калі прачнуўся — цап-лап на кішэнках свайей курткі. Пусценкіла там. Значыць, ёсць работа для міліцыі. А там пастараліся. Высветлілася, што гэта 25-гадовае хлапчынае спрыт свой зладзейскі праявіў і заваладуў, праўда, часова 400 тысячамі чужых рублёў.

Развацтва праявілі маладыя хлопцы і дзяўчына з Гомеля, калі пакінулі свае банкаўскія карткі, першы — у банкамата, другая — у таксі. Яны маглі б застацца адпаведна без 650 тысяч і 300 тысяч рублёў, калі б не міліцыя.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

НАПІЎСЯ ДА СТРАТЫ РОЗУМУ

45-гадовы брастаўнічын заснуў у тралейбусе каля адзінаццаці вечара. Калі на канцывым прыпынку «Колератрон» яго разбудзіла вадзіцель, ён напаў на яе з кулакамі і збіў. Пасля гэтага жанчыне кіроўцы давялося звяртацца па медыцынскую дапамогу. А хуліган, правёўшы ноч у міліцыі, горка раскаяваўся. Цікава, што ён ніколі не прыцягваўся да адказнасці, на працы характарызуецца станоўча, лічыцца добрым сям'янінам. Але ж за свой учынак наочно дабашуры адказаць давядзецца. А каб нячысцік не спакушаў, верагодна, не трэба піць лішняе.

Яна СВЕТАВА.

ПАГАСЦЯВАЛІ...

Добрая гэта справа быць жаданым гостем у знаёмых, сяброў, родных. Пасядзіць, пагутрыцца, паўспамінацца, а то і кавы папіць, чарку (чаго грахі хаваць) возьмець. Але ці заўсёды тое гасцяванне добром заканчваецца? Не, і аб гэтым сведчаць многія факты. Вось некаторыя з іх.

Пасля таго, як адна мазыранка развіталася з гасцямі, выявілася, што яна не далічылася 130 тысяч рублёў. Іх сцігнуў непрацуючы, раней асуджаны грамадзянін. Другая жыхарка гэтага ж горада, здаецца, прымала самых лепшых сваіх знаёмых. І што ж? У адной гошчы... знікла фўтара. Міліцыя высветліла, што зладзейства была 30-гадовай рабочан мэблевай фабрыцы.

Ды гэта што яшчэ ў параўнанні з наступнымі прыкладамі! Дзве маладыя жанчыны з вёскі Сведзкае Рэчыцкага раёна былі ў гасцях у аднаго непрацуючага такога ж узросту. І так усхадзіліся пасля сумеснай выпіўкі, што адна заганла нож у спіну другой. Тая зараз знаходзіцца ў бальніцы ў цяжкім стане. Такое ж самае здарылася і ў вёсцы Дубровіца Хойніцкага раёна. Двое непрацуючых мужыкоў гасцівалі ў трыццаці. Выпілі, паспрачаліся, што каго больш паважала. І той, да каго ступень паважы меншай, «пакрыўдзіўся» і вырашыў, што яе дадасць яму... нож. Апанент атрымаў удар у жывот, і ў яго пашкоджана печань. Па ўсіх пералічаных злучэнствах узбуджаны крымінальныя справы.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Узрост і пол — не перашкода для прыёму на працу

Патрабца супрацоўнік ва ўзросце да 35 гадоў, арганізацыя шукае менеджара-мужчыну, перспектыўная кампанія запрашае дзяўчыну-сакратара прыёмнай знешнасці... Сёння падобных рэкламных аб'яў — безліч. Прычым жаданне наймальніку падабраць сабе «ідэальнага работніка» шмат у чым зразумелае. Калі б не адна акалічнасць: большасць «дадатковых патрабаванняў» да прэтэндэнтаў на вакансіі ніякім чынам не стасуецца з заканадаўствам.

Мае гады — маё багацце

Найбольш распаўсюджаная ўмова наймальніку — узроставая рамка, звычайна нікому не патрэбны спецыялісты ва ўзросце да 20 і пасля 35-40 гадоў. Прычым нельга не заўважыць, што ў гэтым выпадку заканадаўства насамрэч вызначае пэўныя абмежаванні. Аднак гэтыя абмежаванні не так і шмат.

Так, нельга заключыць працоўную дамову з асобай, якая не дасягнула 14-гадовага ўзросту, прымаць на працу асобаў ва ўзросце ад 14 да 16 гадоў можна толькі з пісьмовага дазволу аднаго з бацькоў, а для грамадзян да 18 гадоў накладзены «мараторы» на работы са шкоднымі ці небяспечнымі ўмовамі, на падземнай і горняй работы. Апроч таго, існуе мяжа для супрацоўнікаў сілавых структур, дзяржслужачых, суддзяў. Аднак, па сутнасці, гэта ўсё. Паводле слоў намесніка начальніка Упраўлення прававога забеспячэння і кантролю Дэпартаменту дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Вадзіма Браташа, «выстаўляць» якія-небудзь узроставыя патрабаванні для асобістых прэтэндэнтаў на вакансію нельга — у адваротным выпадку з'яўляюцца падставы весці гаворку пра дыскрымінацыю.

Жанчына ці мужчына?

Не менш папулярны ў наймальніку «падзел» сушыкальнай вакансіі на жанчы і мужчына. Пры гэтым, як правіла, часцей з большым жаданнем прымаюцца апышныя.

Зноў-такі варта адзначыць: тут працоўнае заканадаўства ўтрымлівае некаторыя абмежаванні. Скажам, у нас забаронена выкарыстоўваць працы жанчыны на пэўных работах з цяжкімі і шкоднымі ўмовамі, а таксама на падземных работах — за выключэннем нефізічных работ і работ па санітарным ці бытавым абслугоўванні. Плюс да таго, строга рэгламентаваныя нормы па пад'ёме і перасоўванні цяжкасцяў — іншак кажучы, жанчыне могуць цалкам правільна адмовіць у вакансіі грузчыка.

Аднак на гэтым размяжванне працесі на «мужчынскія» і «жаночыя» фактычна заканчваецца, таму адмова ў прыёме на працу толькі з прычыны прыналежнасці да «слабай паловы» для наймальніка можа мець далёка не лепшыя наступствы. Гэтакасама, як і адмова з прычыны прыналежнасці да «паловы

моцнай». Бо, на жаль, аб'явы кішталту «патрабца жанчына — гандляр нехарчовымі таварамі» таксама не рэдкія.

Праз тую прапіску не ўзялі на працу ў горадзе Мінску

Увогуле гэта праблема датычылася толькі сталіцы. Бо і раней жыхар Круглянскага раёна мог бы перашкод працаваць у Магілёве, а Бярозы — у Брэсце. У дачыненні ж да іншагародніх грамадзян, якія мелі намер уладкавацца ў Мінску, спраўды існавалі пэўныя ўмовы, скажам, неабходнасць наймальніка рабіць адлічэнні на гарадскую інфраструктуру.

Праўда, усё гэта ўжо ў мінулым. Сёння для ўладкавання ў Мінску дастаткова нават часовай, без уліку «метража» рэгістрацыі. Таму адмовы некаторых наймальнікаў прымаць на работу са спасылкай на адсутнасць сталічнай прапіскі лічыць незаконнымі нельга.

Зважай на... даведнік

Ці не самае складанае пытанне — вопыт. Прад'явіць пэўныя ўмовы да прэтэндэнта наймальнік тут можа. Аднак, заўважае Вадзім Браташ, варта памятаць наступнае: патрабаванні да стажу па спецыяльнасці ці ў галіне па канкрэтных пасадах вызначаюцца ў тэрмінах «кваліфікацыйных даведнікаў». І адступленне ад даведнікаў — яшчэ адна падстава для абскарджання рашэння аб адмове.

Адмовы некаторых наймальнікаў прымаць на працу са спасылкай на адсутнасць сталічнай «прапіскі» сёння не стасуецца з законам.

З адмовамі спрачаюцца ў судзе

Увогуле прычыны адбору работніка бываюць рознымі — аж да самых дзіўных, такіх, як нацыянальнасць, канфесійная прыналежнасць, судзімасць сваякоў, удзел у прафсаюзах або наяўнасць шкодных звычак. Таму трэба падкрэсліць: выбудоўваць падобную сістэму ацэнак заканадаўства забаранена. Пры прыёме на працу перш-наперш важныя кваліфікацыя і адукацыя. Што ж да дадатковых умоў, падкрэслівае Ва-

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«Выстаўляць» якія-небудзь узроставыя патрабаванні для абсалютнай большасці прэтэндэнтаў на вакансію нельга — у адваротным выпадку з'яўляюцца падставы весці гаворку пра дыскрымінацыю.

дзім Браташ, то іх любіць грамадзянін нашай краіны можа аспрэчыць у судзе. Калі суд прымае рашэнне аб тым, што ў вакансіі адмоўлена неабгрунтавана, наймальніку ўсё ж абавязуць работніка прыняць. У некаторых выпадках наступствы могуць быць і больш сур'ёзнымі. Існуе вялікая верагоднасць: на службу бою наймальніку, якая без важкіх падстаў адмовілася ўзяць грамадзяніна, што быў накіраваны дзяржаўнай службай занятасці, будзе накладзены штраф у памеры ад 20 да 50 базавых велічын. Такое ж пакаранне чакае і службовую асобу, якая не прыняла выпускніка дзяржаўнай установы з накіраваннем.

Словам, санкцыі даволі жорсткія. Аднак ці не галоўная праблема для патэнцыяльнага работніка ў гэтым выпадку — доказы.

Які мінімум зява

Разлічваць на што-небудзь у судзе толькі з вуснымі скаргамі, безумоўна, складана. Таму вельмі пажадана, каб патэнцыяльны прэтэндэнт на вакансію разам з іскавай заявай падаў дакументы — тое ж тлумачэнне адмовы. Разам з тым, трэба мець на ўвазе: пісьмовае тавіра тлумачэнні наймальнікі павінны даваць толькі асобным катэгорыям. У прыватнасці, грамадзянам, накіраваным на працу дзяржаўнай службай занятасці са шкот брані, грамадзянам, што пераводзяцца ад аднаго наймальніка да другога паводле дамоўленасці паміж імі,

выпускнікам навучальных устаноў, якія атрымлівалі адукацыю паводле заяўкі наймальніка, выпускнікам, якія прыбылі па размеркаванні, цяжарным жанчынам, жанчынам з дзецьмі ва ўзросце да 3 гадоў, маці-адзіночкам, якія маюць дзіця ва ўзросце да 14 гадоў або дзіця-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў, выйсцюцам тэрміновай службы, якія звольненыя з Узброеных Сілаў і накіраваныя на працу за шкот брані для атрымання першага працоўнага месца.

— Што да ўсіх астатніх грамадзян, ні наймальнік не абавязаны, — заўважае Вадзім Браташ. — Разам з тым, пастановай Пленума Вярхоўнага Суда вызначана, што абсалютна любіць грамадзянін, які лічыць, што мае аднаведніцкую кваліфікацыю і адукацыю, але пры гэтым не атрымаў вакансію, можа падаваць у суд. У такім выпадку прадстаўні наймальніка будзе абавязаны даказаць, чаму гэты чалавек не «падышоў». Такім чынам, тлумачэнні за патрабаваннем суд. Адно, што для звароту сюды яшчэ пацвердзіць сам факт звароту на працу/уладкаванне. А для

Як правіла, наймальнік не абавязаны тлумачыць прычыны, па якіх ён не прыняў таго ці іншага работніка. Аднак такія тлумачэнні можна запатрабаваць праз суд.

гэтага неабходна прынамсі напісаць заяву на прыём. Пацвердзіць у судзе, што адмова прыёму тлумачылася менавіта «асаблі-

вым стаўленнем» да ўзросту, полу ці арыентацыі, складана. Наймальнік можа адказаць іншыя, больш «прыстойныя» прычыны. І ўсё ж нельга не заўважыць: паспрабаваць заўсёды можна.

Калі адмова будзе слушная

Між тым, заканадаўства ўтрымлівае нормы, на падставе якіх наймальнік павінен адмовіць у прыёме пры любой раскладцы. Да прыкладу, існуе катэгорыя забарона на сумесную работу ў дзяржаўнай арганізацыі сваякоў на пасадах кіраўніка, галоўнага бухгалтара, апа намесніка і касіра. Нельга прымаць на працу выпускніка бюджэтнага адрзялення навучальнай установы, які не мае ні размеркавання, ні «свабоднага дыпломна». Ці яшчэ. Не дазваляецца даваць работу з матэрыяльнымі каштоўнасцямі чалавеку, які мае не знятую судзімасць за крадзеж...

У рэшце рэшт, цалкам абгрунтаванай адмове адмова прэтэндэнту, які не падаў неабходных дакументаў. Да такіх дакументаў, у прыватнасці, адносяцца пашпарт, дыплом ці пасведчанне аб адукацыі, а ў пэўных выпадках — працоўная кніжка, накіраванне на працу за шкот брані, заключэнне медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі аб стане здароўя інваліда і г.д. Разам з тым, падкрэслівае Вадзім Браташ, патрабаваць чаго-небудзь звыш «стандартнага» пакета, вызначанага заканадаўствам, нельга. І ў тым ліку забаронена патрабаваць характарыстыкі з ранейшага месца працы ці рэкамендацыйныя пісьмы.

Сяргей ГРЫБ.

У МАГІЛЁВЕ АДЧЫНІЛІ ЦЭНТР МЕДЫЦЫНСКАЙ ІНФАРМАЦЫІ

Гэта медустанова прапануе людзям адукацыйныя і асветніцкія паслугі. Тут будучы праходзіць медыцынскія канферэнцыі, выставы і семінары. У новым цэнтры працуюць бібліятэка і музей. Намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Валерый Малашка падараваў музеем атынкаваны падсвечнік (свечка — сімвал медыцыны) і кнігу пачатку мінулага стагоддзя «Дзіцячых хваробаў». Ілона ІВАНОВА.

Цэны і тавары

«Ждановічы» — рынак кантрастаў

Журналіст «Звязды» шукаў і знайшоў іх у мінулы нядзелю

Даруй, чытач, за гэты заглавак (лёгка ўгадаеца перафразаванне з вядомай камедыі), але, правёўшы ў мінулы нядзелю амаль увесь светлавы дзень на тэрыторыі гандлёвага дома, які аб'ядноўвае пад сваім «дахам» некалькі рынкаў рознай «накіраванасці», у галаве журналіста «Звязды» чамусьці найперш «засела» менавіта такая думка. Далей па магчымасці паспрабую падмацаваць свае суб'ектыўныя высновы канкрэтнымі прыкладамі. Зазначу, што пісаць буду толькі пра тое, што бачыў на свае вочы і сам чуў, у чым маю хоць кроплю досведу — тэма настолькі неабсяжная, што цяжка ў адносна невялікіх нататках даць сторапэнтна аб'ектыўны малюнак. Таму спынімся на агульных «тэндэнцыях» і асобных таварах і коштах на іх.

Агульныя ўражанні — харчваемся і будземся

Той, хто хоча аднойчы наведваць «Ждановічы» ў выхадны дзень, ведае, што прыкладна з 11 гадзін у многіх месцах тут ужо не «працісваюцца». Між тым у нядзелю рэчавы рынак быў свабодным практычна з ранку і да свайго закрыцця, прычым, як ужо ў шматлікіх «Светах моды», так і на адкрытай пляцоўцы. Калі ў першых, пад дахам і ў цяпле, колькасць гандляроў (у адрозненне ад пакупнікоў) не зменшылася, дык на свежым паветры іх было адчуваць менш — недзе на трох ад звычайнай колькасці ў выхадны дзень (стоўкі палатка працавала звычайна раней у будны дзень).

Прадаўцы з нейкай тую ў вачач (непагэды папільвала ці што інаша?) вельмі часта нават не спрабавалі спыніць мінакоў, прапанаваўшы ім свой тавар, а толькі моўчкі праводзілі іх позіркамі. Дзіва дзіўнае — «ветнамцы! Шчыра скажу, што не люблю хадзіць па рэдакцыю, дзе яны гандлююць: паспрабуй толькі спыніцца і пра нешта спытаць, як, лічы, паўдзясні часу змарнавана. Табе бясконца нешта будучы насіць на прымерку (нават тое, што ты і не прыняў) не тое каб купіць, нават «прыкнінуць», перадаваць ад аднаго гандляра іншаму, угаворваць, прапанаваць зніжкі «калі бераць зараз жа»... Купка «ветнамцаў» чалавек з дзесяці проста згрупавалася вакол палкі ўдалечыні ад сваіх гандлёвых месцаў і практычна моўчкі назірала за даволі рэдкімі мінакамі, які паддалася, з надзеяй: а раптам хто спыніцца...

Пустыя рады на адкрытай пляцоўцы настолькі «прастрэляваліся» позіркамі з-за адсутнасці пакупнікоў і прадаўцоў, што не вытрымаў, ад імя звычайнага пакупніка задаў пытанне, маўляў, у чым праблема.

— А што вы здзіўляецеся, нас хутка будзе яшчэ менш. Арэндная плата зараз настолькі вялікая, што першыя тры тыдні месяца ты працуеш выключна на яе, і толькі апошні тыдзень — каб зарабіць сабе на хлеб, — адказалі гандляры...

Пра канкрэтныя сумы не пытаўся, але асартымент рэчаў, падаецца, не змяніўся тут з пачатку лістапада, калі я быў на рэчавым рынку апошні раз. Ды і зіма заканчваецца, пагадзіцеся, мала каму зараз патрэбны новыя зімовыя паліто, футры і шапкі...

Радзёрынак быў такім жа нешматлюдным: што на адкрытай пляцоўцы, што ў падвале. Асабліва гэта адносіцца да тавараў па асартыменту, пакуль тут усё без змяненняў, наадварот, за апошні некалькіх месяцаў з'явіўся шэраг навінак (памятаю, колькі гадоў таму пералік тавараў мог заставацца нязменным на працягу ці не цэлага года).

Падарожанне, натуральна, назіраецца, але ў большасці выпадкаў — з-за курсу долара (у «зеляных») кошты на многія рэчы практычна не змяніліся). Але заўважыць і некалькі розных па сваёй сутнасці выключэнняў.

Да прыкладу, зайшоў у павільён з кухоннымі выцяжкамі, пачаў пералічваць цэны на асобныя мадэлі. Уладаўкаў адну з простых навясных: італьянскую вытворчасці, магутнасцю 120 кВт, коштам 289 тысяч рублёў.

— Бессэнсоўна, навошта перанісваеце — у мяне цэны ў рублях яшчэ па старым курсе — па 2750 рублёў за доллар. Многія ўжо зараз закладваюць курс у 3 тысячы, — спыніў прадавец. — Лянота, шчыра скажу, была на выхадны ўсё пералічваць, з аўторка выстаўлю тавар па курсе 3 тысячы, не, нават, магчыма 3050 рублёў за доллар.

Заходжу ў іншы павільён — са шпалерамі. Пералісваю некаторыя кошты (напрыклад, шпалеры ўкраінскай вытворчасці — 39,5 — 42,5 тысячы рублёў за стандартную трубку, метравай шырынні мятаюцца — ад 78 да 135 тысяч рублёў). Пытаюся ў прадаўцоў, маўляў, ці не бессэнсоўна справа — цэны ж могуць у найбліжэйшых час змяніцца.

— Ды не, — адказваюць. — Заходзьце хоць праз тыдзень, ціна ў нас будзе ранейшай.

Прадавец апрацоўчых матэрыялаў нямецкай вытворчасці, што гандлюе ў крытым рынку, увогуле заявіў, што цэны на тавары ў іх яшчэ перадапагодніліся. Маўляў, самі возім, без пасрэдных браць, пераацэньваюць увесь тавар, значыць, значыцца на пэўны час, у выніку, ад страты пакупнікоў тое на тое і атрымаецца.

— Бярэце фарбу для столі, 10 літраў — 201.010 рублёў. Хапае на афарбоўку ў два слі на плошчу 40—50 квадратных метраў. Можнае, зразумела, і айчынную пашукаць, аддасце недзе каля 100 тысяч, але фарбы хопіць максімум на 35 «квадратаў». У вас якая плошча? Тады дзве ёмістасці дзевідзесяці браць, вырашыце, — сказаў прадавец.

Паводле яго далейшыя словы, калі і будзе павышэнне кошту на тавар, «дык ніяк не на 20 працэнтаў. Кіраўніцтва кажа, што, магчыма, павялічым ціну на новыя партыі фарбы на 5, максімум на 10 працэнтаў».

Натуральна — і гэта трэба разумець — не усё так бяззвычайна. Усё залежыць ад паходжання тавару, наколькі ён мае попыт. Скажам, сямлічкі на столі, якія да крызісу каштавалі 370 тысяч рублёў, зараз падаражэлі недзе на 50 тысяч. Некаторыя мадэлі адносна танных таршэраў (у межах каля 200 тысяч рублёў) зараз зніклі «як клас». З аднаго боку, гэта, магчыма, звычаныя перабоі з пастаямкамі (мятна, афармленне), з іншага — калі павялічыліся на гэты тавар ціны ў максімум на памер дзевяцінаў рубля — ці будзе ён запатрабаваны і ці будзе выгадна ім гандляваць?

Для зацікаўленага спражыў, якія з'яўляюцца рамонт, варта сказаць адно — трэба «лавіць момант». Зараз час

адноснага заціхання на рынку будаўнічых і апрацоўчых работ. Так бывае традыцыйна штогод у гэтую пару года, пільнае ўз'явае з-за фінансавага крызісу зараз многія арганізацыі адмінілі да лепшых часоў рамонтных і апрацоўчых работ у вытворчых памяшканнях, офісах, таму вялікая «армія» работнікаў не вельмі запатрабавана, яны гатовы рабіць зніжкі на свае паслугі. Зрэшты, які некаторыя вытворцы. На будаўнічым рынку ў «Ждановічах» удалося пагутарыць з прадстаўнікамі некалькіх іх (уласна, на гэта і пайшла большшая частка часу — на пошукі).

Скажам, адна з фірмаў-вытворцаў вокнаў з ПВХ (профіль вытворчасці Германіі або Расіі па ліцэнзіі, фурнітура — аўстрыйская), літаральна некалькі дзён таму абвясціла пра зніжкі ў 5—7 працэнтаў. Да прыкладу, за акінамерам 1,3х1,4 метра з двухкамерным шклопакетам эканоміяй складзе мінімум 30 долараў. Калі заказчыц вокны на ўсю кватэру — будзе больш.

Скажам, падчас нашай акцыі можна будзе паставіць на балкон ці лоджыю энергазберагальнае шкло па цэне аднакамернага шклопакета, — сказалі мне прадаўцы-кансультанты. — Пакуль, падкрэслівае, пакуль наша акцыя са зніжкамі разлічана да канца лютага. У ціну ўваходзяць не толькі падрачна і адлівы, але і дастаўка, дэмантаж-мантаж.

Варта будзе зазначыць, што зараз істотна скараціўся тэрмін выканання заказаў, што выконваюцца па індывідуальным праекце. Тыя ж вокны з ПВХ вав гатовы вырабіць недзе за тыдзень, міжпакаёвыя дзверы — за 7—10 дзён. Нагадаем, што ў сезон мінімальны тэрмін складае два-тры тыдні, прычым, папярэдняе агучаны. Насамрэч справа можа доўжыцца да месяца-паўтара і нават двух месяцаў.

Шчыра давяслю пагутарыць з прадстаўніцкай адной з айчынных фірмаў па вытворчасці мяккай мэблі. Да крызісу іх прадукцыя адносілася да сярэдняга цэнавога сегмента — мяккі куток (канапа або канапа з крэсламі) моў большы кошт для горада ў 800—1000 долараў. Зараз, і гэта адкрыта прызнаюць самі прадаўцы, з-за адсутнасці (часовай, які ўдакладняецца) заказаў, фірма да 28 лютага абвясціла зніжку ў памеры 20 працэнтаў на ўсе віды мяккай прадукцыі. Скажам, канапа-ляжка (2,1 метра), што дагэтлуць каштавала крыху больш за 2,8 мільёна рублёў, дастанецца вам за суму крыху большую, чым 2,2 мільёна. Выраб памерам у 2,4 метра з ранейшым ценнікам у 3 з «капейкамі» мільёна зараз патанела больш чым на паўмільёна рублёў. Вялікая вулгавая канапа мае шмат стаць вашай за 3,7 мільёна рублёў супраць ранейшых 4,7 мільёна (плюс бясplatная дастаўка тавару). Як кажыць, хто мае грошы і жаданне — спытаеце...

П.С. Пра цэны на іншыя будаўнічыя матэрыялы і паслугі больш падрабязна пагутарым пазней. Сяргей СТАРЫНА.

Сяргей СТАРЫНА.

Заражэнне вірусам простага герпесу адбываецца яшчэ ў раннім дзяцінстве. Часцей за ўсё выяўляецца ў гэтым інфекцыяванні бацькі або іншыя дарослыя. Найбольш часты шлях перадачы віруса — непасрэдны кантакт. Так вірус можа перадацца падчас пацалунку. Акрамя таго, вірус герпесу захоўваецца на паверхні і ў вадкасцях на працягу некалькіх гадзін. Таму калі карыстацца з кімсьці, у каго ёсць бялічкі на вуснах, агульным шліпняк, ручніком або памадамі, гэтага таксама дастаткова, каб «падхапіць» інфекцыю.

Трапляючы ў арганізм, вірус укараняецца ў сістэму, даходзіць да нервовай гангліі (буыная нервовыя клеткі, ад росткамі якіх і з'яўляюцца нервы) і чакае там зручнага моманту для актывізацыі сваёй дзейнасці. Актывізуец герпес толькі зняжэнне імунітэту: прастуды, менструацыі, цяжарнасць, стрэс, празмерныя фізічныя напружкі, пераахладжэнне або, наадварот, перагрэванне. Часцей за ўсё іншыя пакутуючы ад герпесу працаголікі, людзі з парушэннямі і герпетычнага экзэма — пашкоджанне вірусам скуры палыць у рэ. У сваім развіцці хвароба праходзіць чатыры стадыі. І толькі ў самым пачатку можна паглядзець на яе ход і працягласць, пачаўшы актывна прымяняць лячэбныя супрацьвірусныя препараты. На першай стадыі чалавек адчувае лёгкія пашчыванне на месцы, дзе збіраецца з'явіцца «прастуда», сверб, магчымы боль. На другой стадыі з'яўляецца невялікі пухірок з вадкасцю. Затым пухірок разрываецца, і з яго выцякае бясколерная

ПРЫЦЯГНЕННЕ БУТЭЛЬКІ

— А няхай яны ўсе адно аднаго пазабіваюць, — абуралася мая сяброўка, штодзень пераступаючы праз сваю суседку з ніжняга паверха, якая не дапаўзла да кватэры і зноў заснула на лесвічнай пляцоўцы.

Яны побач з намі. Мы ведаем іх твары і звычайна адварчаемся ад іх. Пакуль яны не становяцца на нашым шляху.

— Дай тысяччу — на бырла не хапае...

У брудным мужчыне мой муж пазнае свайго аднакласніка. Мой такі самы аднакласнік памёр ад цырозу печані. Увесь пад'езд радаваўся. У нас што, маральныя арменцы кардынальна змяніліся? Мы проста не ведаем, што з імі TAKIMI рабіць... Былымі аднакласнікамі, суседзьмі, магчыма, і сваякамі... І не толькі мы.

— Бытавую злучанасць мы самі не аддодем, — канстатуе начальнік Упраўлення ўнутраных спраў Гомельскага аблвыканкама Сяргей Шутай і заклікае вырашаць праблему разам прадстаўнікоў улады на месцах, арганізацыя адукацыі, БРСМ, праваслаўнай царквы і ўсіх, хто неабябывае да таго, што адбываецца побач. Летаўня статьястка менавіта ў гэтай сферы проста жудасна. За год рост «бытавых» злучанстваў склаў больш за 18%. Бліжэй па крывой людзі, звычайна на добрым падлішці, сталі часцей забіваць і збіваць адно аднаго. У 107 сямейных бойках летас на Гомельшчыне загінула 59 чалавек. Студзень 2009 года дадаў яшчэ 11 забойстваў.

А спакусы застаюцца вядомыя. Толькі з Расіі праз празрыстасць мяжу да нас «цякуць» рэкі спіртаўтрымліваючых вадкасцёў, непрыдатных для ўжывання, але з такімі прывабнымі назвамі: «Кіруша», «Максімка», «Снежная каралева». У іх спецыяльна не дадаецца фарбавальнік, каб колер не пахлоў прыхільнікаў таннага спіртаго. Азін доллар, укладзены ў ценявы спіртавы бізнес з-за мажы, абарочываецца пяціразовым прыбыткам.

Злавіць за руку п'янага, калі ён сядзіць за пляшачкай такой вадкасці ў сваёй кватэры і лаецца з жонкай, проста немагчыма. Што гэтай з'яве можна супрацьпаставіць? Аб гэтым шмат гаворка на круглым сталев у Жлобіне, прысвечаным абмеркаванню метадаў прадудлення злучанстваў у сям'і. Розныя пункты гледжання сыходзіліся на адно: толькі карныя метады не дапамогуць у барацьбе з п'янствам і «таваўкай». Асобную думку выказаў мясцовы святар, протаіерэй Васіль Піліпенка.

— Вось мы гаворым пра нейкія камісіі, якія павінны будучы кантраляваць, што адбываецца ў сям'і. Але ж яны пойдуч з кватэры — і людзі зажывуць, як жылі. А потым да мяне прыходзіць падлетак і гаворыць: «У мяне няма больш сілаў цягнуць. У азмыве нок і заб'ю бацьку, таму што ён з нас здэкеуеца». Хлопчык не ведае, што іншае можна зрабіць у такой сітуацыі. Участовага на вёсцы часцей за ўсё бяжыць. Яго не ўспрымаюць як сябра і заступніка. На экране тэлевізара леецца піва, і яно, паводле рэкламы, — асноўная прычына бадзёрасці і шчасця. У фільме п'яны герой забівае чалавека, але не паказваюць, каб ён насье за гэта пакаранне... Маленкі чалавек усё гэта ўспрымае і запамінае. У Жлобінкім раёне сёння жыюць прадстаўнікі 74 нацыянальнасцяў. Многія прыехалі здалек і прывезлі сваю культуру, у тым ліку сямейныя ўзаемаадносіны.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

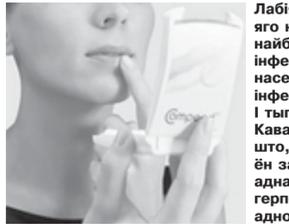
Не сядай за руль нападнітку, бабуля!

Супрацоўнікі Івацэвіцкай дзярж-аўтаінспекцыі затрымалі вадзіцеля, які быў нападнітку.

Ім аказалася жанчына 56 гадоў. Больш за тое, за такое ж правапарушэнне яна ўжо затрымлівалася, і з той пары не прайшло і года. Цяпер бабулі, якая паказвае надобры прыклад унукам, дзевядзецца адказаць па ўсёй строгаасці закона.

Яна СВЕТАВА.

«Прастуда» на вуснах? Ніякіх пацалункаў!

Сяргей СТАРЫНА.

Лабіяльны герпес, або як у народзе яго наз

У лютым тарыфы на сувязь узнікаюць тры з чатырох сотовых аператараў

Пра намер павысіць тарыфы на свае паслугі беларускія аператары мабільнай сувязі папярэджалі абанентаў яшчэ ў пачатку года — неўзабаве пасля дэвальвацыі беларускага рубля. Першым свой намер ажыццявіў аператар мабільнай сувязі «БелСел» (гандлёвая марка «Diallog»). З 1 лютага тарыфы на званкі ўнутры сеткі Diallog павялічыліся на 18 працэнтаў, а з 15 лютага на 18 працэнтаў падарэжыць таксама тарыфы на міжнародныя званкі і на 50 працэнтаў вырастуць тарыфы на паслугі роўмінгу.

З 9 лютага па новым кошыце будуць аплачваць свае званкі таксама абаненты «Мабільныя ТэлеСістэм». У залежнасці ад тарыфнага плана, кошт званкоў павялічыцца ад 15 да 30 рублёў за хвіліну размовы. Для прыкладу, на 15 рублёў больш, чым раней, будуць плаціць за кожную хвіліну размовы абаненты тарыфных планаў «Абласны», «Оптыма Святочны», «Оптыма. Рашыянальны», «Разам», «Дзясцяка», «Персона», «Дзелавы», «МТС.VIP» і некаторых іншых.

Тарыфы на выходныя SMS (за выключэннем SMS на кароткія нумары і пры знаходжанні ў роўмінгу) павялічыліся таксама на 15 рублёў за адно SMS-паведманне. Новая абаненцкая плата за паслугу «Гіпер.Net» складзе 3500 рублёў у суткі, за паслугу «Інтэрнэйт» — 35 000 рублёў у месяц.

Змяненне тарыфаў, як тлумачыць кіраўніцтва кампаніі, звязана з тым, што значная частка выдаткаў кампаніі непасрэдна ці ўкосна залежыць ад курсу беларускага рубля ў адносінах да замежных валют (тэхнічная падтрымка абсталявання, якое забяспечвае работу сеткі, выдаткі на выкарыстанне частотнага рэсурсу, выдаткі на арганізацыю міжнароднага роўмінгу і г.д.). Таму непрыняцце мераў магло адмоўна паўплываць на далейшае развіццё мабільнага аператара і ўзровень якасці сувязі, якую ён забяспечвае. Разам з тым кампанія «Мабільныя ТэлеСістэм» не стала павялічваць цэны на тарыфных планах, прызначаных для самых сацыяльна неабароненых слоўў насельніцтва: «Блізкі. Для пенсіянераў» і «Асаблівы». Не змяняцца тарыфы і на карпаратыўных тарыфных планах МТС. Гэта мера адлюстравана сацыяльна адказны падыход МТС да падтрымкі рэальнага сектара эканомікі, асабліва малага і сярэдняга бізнесу ва ўмовах сусветнага эканамічнага крызісу.

З 15 лютага на 18 працэнтаў павышае свае тарыфы яшчэ адзін беларускі аператар мабільнай сувязі — кампанія «Velcom». Павышэнне закранае ўсе тарыфныя планы Velcom, «Прывет», дадатковыя і спецыяльныя паслугі. Перад перадаплатай пры падключэнні да Velcom і кошт камплекта «Прывет» не змяняюцца. Колькасць уключаных у абаненцкую плату паслуг (хвілін размовы, SMS, MMS, GPRS-трафіка і г.д.) таксама застаюцца ранейшымі.

І толькі адзін аператар GSM — Ife: — афіцыйна заявіў, што пакідае свае тарыфы на ранейшым узроўні. Самы малады ў Беларусі аператар прапануе сваім абанентам бесплатныя званкі ўнутры сеткі і поўную адсутнасць абаненцкай платы.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Выстава

Мастакі малююць. Рэальна

Частка беларускіх мастакоў аб'ядналіся дзеля таго, каб паказаць, што яны найперш умеюць малюваць і гэта глаголюць, з чаго пачынаецца мастацкая творчасць. З традыцыі. Без ведання і валодання якой не атрымаецца ўдалымі і сучаснамі эксперымента і пошукі. У абарону сучаснага мастацтва была арганізаваная выстава «Традыцыі і сучаснасць», якая праходзіць у сталічным Палацы мастацтваў.

Зрэшты, нельга сказаць, каб у нашай краіне рэалістычнае мастацтва мела неабходнасць у абароне. Творцы, якія не змянілі гэтаму кірунку, вельмі шмат. На выставу падалі свае карціны каля 40 чалавек. Праблема ў самім слове «рэалізм» і меркаванні пра гэты напрамак: маўляў, пасля таго, як узнікла фатаграфія, няма сенсу дакладна перадаваць падабенства з натурай. Але пакуль ёсць люды, якія хочуць гэта рабіць, у іх будзе жаданне паказаць свае працы іншым. Аднак жа за апошнія некалькі дзясяткаў гадоў слова «рэалізм» усё-такі ўжывалася не вельмі часта. І мастакі пад яго сцягам не аб'ядноўваліся на такой вялікай выставе.

— Задача Саюза мастакоў — рабіць так, каб кожны творца меў магчымасць выказацца, — адзначыў старшыня Уладзімір Савіцкі.

Міхал Савіцкі выказаўся твораем «Без вестак загінулых». Яго тэму падтрымаў Уладзімір Уродніч у творы «Геранчыя матуль». Аднак блачнае ўраўнаважанае больш шэрым — вярта ўзгадаць пра назву твора Уладзіміра Ткачанкі «Вуліца Азёрная ў вёсцы Слабодака», ды «Дзьмухаўцы» Нінэль Шчаснай. І нібыта аб'ядноўвае ўсіх палатно Уладзіміра Масленнікава «Мая Беларусь».

Напрыканцы гэтай выставы 15 лютага там жа, у Палацы мастацтваў, будуць арганізаваны майстар-класы лепшых студэнтаў мастацкага факультэта Беларускай акадэміі мастацтваў. Тыя, хто мяркуюць стаць мастакамі і думаюць паступаць у акадэмію, сёлета атрымаюць урок: напрыклад, як твараць напісаць галаву каня, каб звярнуць на сябе ўвагу? Таму што ў Акадэміі ўсё пачынаецца з рэальнай школы малювання. Без яе — ніяк...

Ларыса ЦІМОШЫК.

ЦЯЖКА БЫЦЬ БАЦЬКАМ

У каго не спытаны — праблема дзіця пакарміць: не хочучы цпе-рака есці. Хіба толькі саладокае...
Мой малы не выключэнне: жонка пастаянна скардзілася, што кожнае кармленне падобна на вайну. Малы, маўляў, капрызчы, круціцца, плача...

Але ж некая яна спраўлялася. І вась аднойчы карміць Арцёма выгала мне. Я падумаў, як гэта зрабіць і рашыў дзейнічаць памучынску. Строга спытаў: — Што ты будзеш есці? Малы мне па-адзку? — А што ў цябе ёсць? — Я стаў яму пералічваць. Сын — адпаведа — на кожную страву адмоўна круціць галавой. Гэтага не хачу, маўляў, гэтага не буду... Цярпенне маё было на выхадзе. Я адчыніў халадзільнік, дастаў адтуль шкападнае сырок і з суровым «каб з'еў...» палажыў перад дзіцём. Сам жа пайшоў у пакой.

На кухні нейкі час было ціха («Ага, сапалохуся, значыць, есць!» — радаваўся я), потым адтуль данеслася ціхае румзанне.
Што рабіць — адчыніў дзверы, бачу: з'едзена ўсяго паўкока сырка, над другой дзіця галок плача.
— Ну няўжо ж не смачна?! — не разумею малага я.
— Не-е, — хлюпае носам Арцём.
— Злусюя, бо не можа ж такога быць?! Хапаю той сырок, адкусваю, — твар неспадзеўкі аж перакочвае... Гляджу на абгортку — Бо-жухна, гэта ж... джоджык.

— Ну добра, сын, болей можаш не есці, — хуценька дзавалюя я і, наліўшы малому соку, адпраўляю спаць. Цяжка быць бацькам.

Віктар ВАРАНЕЦ,

г. Гродна.

ЯЗЫК МОЙ — ВОРАГ...

І як толькі людзі без тэлефонаў даўней жылі і адно пра аднаго нешта ведалі? Цяпер — з ранку сапсаваўся, вечарам, як без руху яго, як Рабінзон на востраве, хоць Пятніцу шукай. А калі і назаўтра маўчыць?..

Сорамна стала. Дай, думаю, калі на сувязі яшчэ, прабачэння папрашу. Трубку дзьмаю — дудкі! Маўчыць мой тэлефон! Дабрахаляся. Пакрыўдзіла хлопцаў, буду ведаць цяпер...

Хвілін сорак так тарнавалася — прапрацаваў тэлефон. Праце і з раз. Але я ўжо цяпер разумная: гавару выключана, што трэба.

Соф'я КУСЯНКАВА,

в. Лучыч, Рагачоўскі раён.

АДНОЎ «КРЫВЫ»

Мы з сястрой — дваітаны, выраслі, можна сказаць, без бацькі. Нам па дзевяці гадоў было, калі ў

ГХРОНЫ Пра што раскажучь беларускія гаворкі?

Узрошчаная ў рускамоўным асяроддзі, я часта лаўлю сябе на думцы, што не халае мне гэткіх адметных беларускіх слоў. Заіраю ў слоўнікі, але не знаходжу таго, што трэба. Думаю: «А няўжо ж наша мова такая бедная?». Ат не! Народ стварыў значна больш за тое, што адлюстравана ў нарматыўных даведніках і літаратурнай мове, з народнай моўнай крыніцы яшчэ чэрпаць і чэрпаць. Той жа Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы ствараўся ў 70-я гады, а з тых часоў узнікла шмат новых слоў.

Сучасная беларуская літаратурная мова пачала фарміравацца ў XIX стагоддзі, калі «ўзорнай», агульнай для ўсёх вуснай ці пісьмовай беларускай мовы не было. Яшчэ ў канцы XVI — пачатку XVII стагоддзя з пісьмовага і грамадскага ўжывання ў Вялікім Княстве Літоўскім яна была выцеснена польскай мовай, а пасля далучэння беларускіх зямель да Расійскай імперыі — рускай. Уласную моўную спадчыну беларускага народа на той час складалі гаворкі, якімі карысталіся насельнікі Беларусі. Фарміраванне і развіццё сучаснай беларускай літаратурнай мовы звязана з вывучэннем дыялектаў.

«Далёка не ўсё з тых незлічонных скарбаў, якія захаваліся ў традыцыйным дыялектным маўленні, сёння трапіла ў літаратурную мову», — забявае супрацоўнік аддзела дыялекталогіі і лінгвааграфіі Інстытута мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Вераніка КУРЦОВА. Наваў з дыялектных слоўнікаў, якія ўжо выданыя, можна шмат узяць для нарматыўнай мовы, а праца па іх у нашай гаворка працягваецца. Навукоўцы выпраўляюцца ў экспедыцыі па ўсёй Беларусі. Вельмі важна запісаць яе мага больш маўленчых фактаў, бо скарачэння колькасць высювага насельніцтва, і адпаведна носьбітаў традыцыйнага беларускага дыялектнага маўлення. Надзвычай інфарматыўнымі з'яўляюцца вёскамі з невялікай колькасцю жыхароў. Там, дзе большасць людзей сталага веку, можна пачуць жывую беларускую гаворку, бо высюкі адчуваюць слова, умеюць ім апераваць, і ствараюць натуральны беларускі моўны прадукт. «Мы маем на мдзе пабыць у кожным рагіне і стварыць аб'ёмісты корпус дыялектнага маўлення. Гэта будзе, як і кажаў адзін з нашых супрацоўцаў, схроны жывой беларускай гаворкі. Калі чалавек адчувае слова, яму дастакова паглядзець на народны ўзор і на падставе гэтага асацыятыўна стварыць нешта сваё. Многія словы, калі яны адпавядаюць пэўным кры-

тэрыям, можна ўводзіць у літаратурную мову, бо яны ўжо адабра-ны людзьмі для стасункаў», — забявае Вераніка Мікалаеўна.
У жывой народнай гаворцы дзейнічаюць законы аперацыйнага маўлення ў гэты працэс, а ствараюць словы ў адпаведнасці з тым, як гэта рабілі іх папярэднікі. Менавіта з народнага маўлення можна ўзяць шмат прыкладаў, якія сведчаць пра шэрагды патаўнчы нашай мовы. Літаратурная мова, якая прытрымліваецца пэўных нормаў, та-кога не дае. Мы часта ламаем га-лаву, ну як назваць тую ці іншую рэч. А ў народнай гаворцы ўсё проста: на хаду ўнікаюць трапныя слоўцы, якія ствараюцца цалкам па нацяяняльных моўных законах, па аналогіі і асацыяцыі з вядомым. Да традыцыйнага кораня дадаецца нейкая прыстаўка, ці суфікс — і воль з'яўляецца «капал», тое, чым капаем, «памялешнік» — кут, у якім ставіць памыло. А хіба не цікавае слова «схроні» (месца, дзе нешта захоўваецца, напрыклад, гародніна). «Падобныя словы, празрыстыя па сваім значэнні, калі ў нас не ўнікае пытання, а што гэта та-кое, бюспрэчна, павінны стаць на-быткам беларускай літаратурнай мовы», — упэўнена Вераніка Мікалаеўна. У народных гаворках хо-дзяць і такія словы, адпаведныя д-жым і інцыя ў іх літаратурнай бе-ларускай мове, які ў мовах сусе-дзяў, якія характарызуюць маўлен-чую дзейнасць менавіта нашых лю-дзей. Для прыкладу, у адной з вё-сак елачку называлі «кухнаценькай», значыць лапушастай, махнатай і не калочай. Ці воль цікава выраз: «зайшоў да іх» — не проста прыйшоў у госці, а рассеўся, в-ядзе гутарку і спрабувай яшчэ яго вытуры. Ці воль супрацоўца ства-рае па аналогіі: «пайшоў у прове-дзі». «Мова — тое, што ўвесь час абнаўляецца і вымагае, каб гэтыя змяненні ўносіліся ў нарматыўны слоўнікі. Прыгожых, адметных слоў шмат, і народнай гаворцы незлічоная колькасць. Я ўпэўнена, што вель-мі вялікія дыялекталогічныя зборы,

Прыорбанку ўручана ўзнагарода

Атрымаў яе банк у Лондане трэці год запар як «Найбольш актыўны банк па фінансаванні знешняга гандлю ў Рэспубліцы Беларусь» у рамках Праграмы садзейнічання развіццю гандлю Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця (ЕБРР).
Як адзначаюць у аддзеле грамадскіх сувязяў банка, заданая Праграма ахвільнае рагіён ад Цэнтральнай Еўропы да Цэнтральнай Азіі і накіраваная на падтрыманне і развіццё ўнутрырэгіянальнага і міжнароднага гандлю. У яе рамках ЕБРР дае гарантыі па гандлёва-фінансавых інструментах, прымаючы на сябе рызыкі эмітэнтаў, а таксама выдае кароткатэрміновыя крэдыты шэрагу банкам.

Удзельнікам праграмы ЕБРР Прыорбанк быў таксама ў 2000 годзе, а ў 2003-м заключыў з ЕБРР пагадненне аб узаўмяненні крэдыта і актыўна выкарыстоўваў крэдытныя сродкі Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця для пацвярджэння акрэдытацыі, гарантыі, фінансавання экспертных праграм у галінах нафтапрапрацоўкі, тэлекамунікацый, вытворчасці будаўнічых матэрыялаў, упакоўкі.

Ігар ГРЫШЫН.

яго з'явілася іншая, і з мамай яны развяліся. Мы крыўдавалі. Асабліва — за маму, таму, што яна ў нас вельмі прыгожая, добрая... Але бабуля сказала, што калі мы будзем на пецькі (тады...) вучыцца і сплукца, то пара ёй можа і знойдзецца. Мы вельмі стараліся: паспяхо-ва закончылі школу, атрымалі вы-шэйшую адукацыю, павыходзілі за-муж, а той пары ў мамы ўсё не бы-ло і не было. Адна, відаць, так і жыла б, калі б сёлета ўвосьем нам не пашчасціла аж на два мякі до-браў капусты.

Купілі яе, прывезлі да мамы (яна ў нас майстрыха ставіць), рашылі, што ў нейкі з выхадных зробім та-лаку — з'едземся разам, нечага смачнага нагатаем, пагасцім і за размовамі скарчымся.
Але проста гэтак рашыць. А як да справы... Спачатку захварэў ма-лы ў мяне, потым — у сястры, по-тэм мой муж у камандзіроўку па-ўсёй час шло, мама ўсё часцей казала, што скарчыць сама, што ёй не цяжка. А сабрацца ж і про-ста так потым можна, але нам ад гэтых слоў рабілася сорамна...

Таму ў адзін цудоўны вечар, пасля працы, мы рашылі кінуць усё і паехаць. Маму не папярэджалі, заарылі дзіцяці з садка, па дарозе зайшлі ў гасцраном...

Прыехалі, сваім ключом ад-макнулі дзверы, дзеці, зразумела ж, бабুলі на шыю, а яна, бачым — і рада, і не рада як быццам? Кажа, што не вярта было прыймацца, што мы паста працы, стамінушыся, што кожнай дадому трэба...

Але ж мы ўжо прыехалі. Дзеці пабеглі гуляць з сабакам (у мамы сімпатычная такса жыве), мы пай-шлі на кухню вянчэру збіраць. І праз хвілінку пачулі:
— Мам, ба, ціця Галя, сюды!.. Хутчэй!... — крычалі з балкона дзе-ці.
«Што ж там здарылася?» — пе-раглынуліся мы з сястрой і рушылі з кухні.

— Мы дзядулку знайшлі! — ра-дасна абвясцілі хлопцы.
З балкона, насустрач нам, і са-праўды ішоў вельмі сімпатычны пахлыты мужчына, павітаўся, ад-рэкамендаваўся. Мы разгублена назвалі сябе, азірнуліся ў кухню на маму. Яна, вінавата зачырва-неўшыся, «не ведала», што рабіць з бутэлькай «шампанскага» — то ставіла на стол, то парывалася прыняць...

За вянчэрай мы, зразумела ж, яе «прыгаварылі». І даведаліся, што сын нашага госця ўжо даўно жыве ў Амерыцы, што туды ж пняць га-лоўку таму пераехаўа жонка. А ён, «дзякуй Богу, доўга... хварэў», ля-жаў у лякарні, дзе і пазнаёміўся з

упарадкавання, сістэмныя, будуць улічаны пры стварэнні новых літа-ратурных слоўнікаў. Гэта жывіль-ная сувязь захоўваецца», — кажа Вераніка Курцова.

Пакаштуіце ламанцы і бонды!

Дыялекты — гэта не толькі кры-ніца, якая жывіць літаратурную мо-ву, але і схроны старажытнай ін-фармацыі. Гаворкі раскажучь пра асабліваць традыцыйнай матэры-яльнай і духоўнай культуры нашых продкаў. Калі не запісаць цяпер расповеды пра побыт, рамястыя беларусы, можна пазбавіцца вялі-кай колькасці слоў, што распава-ядаюць пра чоры, якімі карысталіся беларусы. Змяніўся побыт, эканамі-чныя ўмовы. Сёння, напрыклад, ужо ніхто не тча, але найменні пры-ладаў працы пакуль што трывала захоўваюцца нашай памяцю.

З запісаў навукоўцаў можна да-ведацца пра традыцыйныя про-мыслы, напрыклад, бондарства, пчаларства, пльытагонства. Хіба гэ-тыя звесткі не будуць цікавымі, на-прыклад, асобам, якія працуюць у галіне высювага турызму? А чаму б не скарыстаць інфармацыю, у якой апісана традыцыйная бела-руская кухня. Так Вераніка Міка-лаеўна ў вёсцы дэведалася пра «ламанцы» (вырабы з цеста, якое ламалася) і «бонды» (у капунсы ліст заварочвалася бульба, якая наця-ралася на тарцы, дадаваліся пры-правы і ўсё запякалася). Дзякую-чы дыкталагчным матэрыялам можна растлумачыць паходжанне многіх геаграфічных назваў Бела-русі, прызвічай людзей.

Вывучаючы гаворкі, можна пра-сачыць гісторыю этнасу, даведацца, з якімі народамі ён разам жыў, кантактаваў. Дарчы, везамі дзя-лекталогічных даследаванняў ады-гралі вырашальную ролю пры на-вуковым вызначэнні паходжання беларусаў як асобнага славянскага этнасу, праз слова расказалі пра яго гістарычны лёс.

Любое слова не проста абазна-чае назву нейкага аб'екта. Калі мы ўнікаем у яго сэнс, дазнаёмся, як чалавек пазнаваў свет. Нашы продкі былі вельмі назіральнымі. Прычым у розных рагіёнах розныя прыкметы маглі ледчы ў аснову назвы. Скажам, агны і тыя ж я-ды ў адных гаворках завуцца «дур-ніцы» або «п'яніцы» (назвай аб-яззаныя суседу багуні, які вылучае

Аказалі супраціўленне міліцыянерам

Размова ідзе пра двух хулігану-скандальстаў з Каліначэўна і Веткі. Першы не падпарадкаваўся загаду міліцыянера спыніць хуліганскія вы-біркы і, забуючыся пра тое, што ўжо быў асуджаны раней за падоб-ныя, ударыў праваохайніка па тва-ры. Другі ж, калі да яго ў дом прый-шлі два міліцыянеры з патрабаван-нем спыніць скандальныя дзеянні, сханулі сякера і ўдарыў аднаго з іх ёй у нагу. Зразумелая рэч, абодва арыштаваныя і, натуральна, судзі-лі не пазбегнуць.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ў цябе і самагонка! Ва ўсіх — на-чварот, а ў цябе усё мацнейша і мацнейша цяця!

«Недарма людзі кажуць: хоць сабачыню... Абы вочы не бачылі. Анатоля ТРАФІМЧЫК, в. Вялікія Крутовічы, Ганцавіцкі раён.

ДРУЖНАЯ БРЫГАДА

Цяпер я на пенсіі. А пакуль вы-шла, — працавала ў сталюцкіх ку-харам. У брыгадзе ў нас было 15 чалавек — маладыя, дружныя, дзя-ліліся ўсім.

У той раз вялікая бяда ў нас бы-ла, ці, дакладней, — непараўнае гора: цяжка захварэла адна з на-шых працуючых і памерла бедная, дзетка пакінула...

Ну што тут будзеся рабіць? Ку-пілі мы прыгожы вянок, кветкі і па-ехалі да яе, каб развітацца, каб праводзіць у апошні шлях.

Дзе дом яе, ведалі. І які ён — таксама. На ўваходзе, як цяпер гэта помню, невялікая сенцы былі, по-тым калідор... А па імі ў тым часе ўсё скляны капалі, каб было дзе бульбу сыпаць, слоікі з прыпаса-мі ставіць...

Дык воль. У той жалобны дзень прыйшлі мы брыгадай у двор, у хату кіруемся. Я, як брыгадзірка, пер-шая іду. Краем вока бачу — люк у склеп той адчынены: маць нябож-чыцы (маленькая, худзенькая) за-дзяткі туды палезла... За мной — дзяткічы ідуць...

А сярод іх была тды Стася, Станіслава. Ну якраз, у тую т пер-нію. Ніжкі жа дыет тды не трыма-ліся, на вагі ляжыць моды не было. На вока бачылі, што кіль пад сто ў ёй. І розум прыкладна такі ж — не-растаропны. Мы па дарозе гавары-лі, што нябожчыку трэба на ногі найперш паглядзець. Ну, каб не бяцца потым... Воль яна і пайшла — роўненька, сабе пад ногі нягла-дзячы.

Карацей, толькі я вянок паста-віла, чую грукат аднекуль знізу, шум, звон пабітага шкла... Гэта на-ша Стася ў падвал правалілася... На тую гаротніцу-маці... І з ног абдзеве...

Дзяткічы мае, што ішлі за Ста-сцяй, адразу ж рванулі на двор, уткнуліся тварамі ў рот, закрыві-ліся рукамі і зляціліся ад пугаты, бо стрывацца проста не маглі!

Людзі ж, глядзячы як па нябож-чыцы «убіваюцца» чужыя, шкада-валі тую яшчэ больш. І гаварылі, што брыгада ў нас і сапраўды вельмі дружная.

Т. ДУБРОВСКАЯ,

г. Мар'іна Горка.

Рубрыку вядзе Валянціна ДОУНАР.

— Ну ты, Іване, і гаспадар!.. Ну

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

людзей, асабліва старэйшых па-каленняў, якія прыехалі з вёсак. Хі-ба па-рускы яны размаўляюць?

Па гаворцы супрацоўцы, які забявае Вераніка Мікалаеўна, можна вызначыць, з якога рагіёна гэты чалавек, бо маўленне людзей захоўвае асаблівыя элементы. На-функцыі, сведчыць пра больш позні этап асэнсавання свету. Цяпер ін-стытут мовы і літаратуры працуе над стварэннем вытлумачальнага атласа беларускіх гаворак. Гэта спроба зазірнуць у гісторыю фар-міравання нашага этнасу. Праз асаблівае метады даследавання можна вызначыць, якая прыкмета была асновай для той ці іншай наз-вы, наколькі яна старажытная. У нашай гаворцы захаваўся вельмі шмат архаічных слоў. «Калі мы на-вучымся расшыфраваць словы, атрымаем адказы на многія пытан-ні, у тым ліку і тыя, якія датычацца фарміравання нашага этнасу, пра-кантакты нашых продкаў з суседзя-мі», — забявае Вераніка Курцова.

Так, беларусы пераймалі словы ад суседзяў, але простым запазычан-нем гэта не абмяжоўвалася. Ады-валася адаптацыя чужамоўнага да свайго, узніклі зусім новыя словы, на якія былі накладзены моўныя асаблівацы нашых гаворак.

На якой мове мы гаворым?

Вядома камунікатыўная сітуа-цыя, якую мы сёння маем, уплы-вае на беларускія гаворкі. Само дыялектнае маўленне страшэнна ўскладнена. Але нельга сказаць, што яно зруйнаванае.
Але ці знікае беларуская мова? Нешк да майі маці, калі яна захва-рала, дамоў прыйшла доктарка. Жанчыны абмяняліся талкі нека-лькімі выразамі — і доктарка па-гутарцы прызвала ў майі маці сваю змялку. Хоць, здавалася б, аб-дзеве размаўлялі па-рускы, але літаральна за пару хвілін змаглі увайсці ў гутарцы адметнасці род-най гаворкі. І я задумалася, а ці правільна кажаць, што большасць з гараджан не гаворыць па-бела-рускы. Прыслухайцеся да гаворкі

калі старэйшыя людзі яшчэ аў-таматычна працягваюць гаварыць на спадчынным мове, то ўжо пака-ленні, якія прайшлі праз рускамоў-ную школу, роднай мове трэба ву-чыцца. Большасць з нашых маладых суайчыннікаў выбіраюць для ста-венку рускую мову, і часцей кар-пеюць над зурбэннем англійскай. Ведаецца, чаму апошняе беларусам так цяжка даецца? Мы маем сваю адметную артыкуляцыйную базу, якая генетычна, цягам тысячгод-няў праддавалася з пакалення ў пакаленне. А воль, каб вывучыць беларускую мову, не трэба вялікіх намаганняў, яна будзе спасыгаць-

ца сама сабой, неабходна толькі як мага часцей практыкавацца. Не-абходнасць гаварыць па-беларус-ку, захоўваючы артыкуляцыйныя асаблівацы вымаўлення

Незалежная экспертыза Леаніда ЗАІКІ

«БЕЛАРУСЬ ВЫТРЬМАЕ СКАРАЧЭННЕ КОЛЬКАСЦІ ДЗЯРЖСЛУЖАЧЫХ НА 50 ПРАЦЭНТАЎ?»

Аб шляхах прыстасавання і адаптацыі нацыянальнай эканомікі да пераменаў, выкліканых сусветным фінансавым крызісам, наш карэспандэнт гутарыць з незалежным беларускім эканамістам, кіраўніком аналітычнага цэнтру «Стратэгія» Л.Ф. Заікам.

— **Давайце размову пачнём з прыемнага. Як беларуская эканоміка спрацавала летась?**
 — У цэлым вынікі работы беларускай эканомікі ў мінулым годзе радуць, напрыклад, на 10 працэнтаў вырас валавы ўнутрыны прадукт. На фоне глабальных крызісных працэсаў гэта — важкае дасягненне. Выкананы іншыя прагнозныя паказчыкі, што таксама трэба вітаць.

Аднак нельга не заўважыць і адмоўныя моманты ў эканоміцы. У канцы мінулага года рэзка змянілася сітуацыя з экспартам. Калі раней Беларусь у сярэднім штомесяц падавала за мяжу тавараў на тры мільярды долараў ЗША, то ў канцы года гэты паказчык знізіўся да двух мільярдаў. Падзенне вельмі адчувальнае і непрыемнае. У лістападзе-снежні амаль на 20 працэнтаў скараціліся аб'ёмы прамысловай вытворчасці — не працаваць жа на склад.

Вядома, што на фоне агульнай сусветнай нестабільнасці краіне будзе вельмі цяжка дасягнуць мінулагадніх высокіх паказчыкаў. Размовы на эканамічныя тэмы сёлета будучы мець праблемны і востры характар. 2009 год толькі пачаўся, а ўжо колькі пераемаў адбылося ў эканоміцы, і далёка не ўсё з іх прыемнае. А колькі нечаканасцяў яшчэ наперадзе.

— **Гэта значыць, што нам, каб перажыць ліхі час, давядзецца ўсяляк прыстасоўвацца да новых абставін? Няўжо нам не пазбегнуць грунтоўнай адаптацыі эканомікі?**

— Сёння Беларусь пастаўлена перад шэрагам складаных выклікаў. Частка іх мае рэгіянальнае і сусветнае вымярэнне. На жаль, мы не можам паўплываць на іх. Але ў нашых сілах адаптавацца да іх і тым самым забяспечыць даўгатэрміновае і ўстойлівае развіццё краіны. Іншыя выклікі маюць унутраны характар і з'яўляюцца вынікам сацыяльна-эканамічнага развіцця за апошнія 20—30 гадоў. Пад асноўнымі ўнутрынымі выклікамі я разумею: тэхналагічную адсталасць значнай колькасці прамысловых і сельскагаспадарчых прадпрыемстваў; пэўную неадаптаванасць вытворчых магчымасцяў унутраным і знешнім рынкам; складаную дэмаграфічную сітуацыю — насамрэч тыя ж няўлічана старэе, а шматлікіх выязджае за мяжу; культ карпаратыўнага ўтры-

манства, калі тысячы прадпрыемстваў працавалі ў льготных умовах абмежаванай канкурэнцыі на дагаварных сыравіне і энергараэсурсах; а таксама карупцыю.

— **Відаць, наперадзе нас чакае складаны этап у эканамічным жыцці краіны, а таму да чаго ўсе мы павінны быць гатовымі маральна і псіхалагічна?**

— Да зніжэння ўзроўню жыцця на пэўны перыяд. А як вы хочаце, паўсюдна крызіс, а мы быццам бы ні пры чым? Так не бывае. Зразумела, чалавек да добрага хутка прывыкае. Мы ў 2007 — першай палове 2008 года так прывычаліся да росту даходаў, што ўжо зарплата ў эквіваленце 350—400 долараў ЗША нам перастала здавацца высокай. Яшчэ зусім нядаўна многія прадпрыемствы і будаўнічыя арганізацыі не маглі вабіць кваліфікаваных рабочых 500-мі доларавымі заробкамі.

Крызіс наступае, а таму нельга выключаць і прыняцця радыкальных мераў па пераадоленні яго наступстваў. Усё будзе залежаць ад маштабаў і ступені разбуральнасці крызісных працэсаў. Магчыма, мы будзем пастаўлены перад вельмі складаным выбарам ахвяраваец часткай нашай неэфэктывай эканомікі з тым, каб выратаваць яе здаровую частку. Напрыклад, усім прадпрыемствам будзе дадзены пэўны перыяд на адаптацыю да новых жорсткіх умоў гаспадарання. Здолеюць яны пераадолець праблемы і прыстасавання — гонар і слава такім калектывам — іх кіраўнікам. Не? Тады давядзецца адкрыць дарогу таннаму імпарту. Будзем харчавацца італьянскай макаронай, польскімі кубасамі і дацкімі сырамі, апрацаваць у кітайскае адзенне. Увогуле мы зараз стаім перад неабходнасцю радыкальнага скарачэння бюджэтнага дагаварна стратных прадпрыемстваў у пэўных галінах.

— **А колькі працягнуцца гэты складаны крызісны «пэўны перыяд»? Бо летам мінулага года вы і многія эканамісты прадказвалі паліпшэнне сітуацыі ўжо ў сярэдзіне ці канцы 2009 года, ва ўсіхым разе абавязкова ў пачатку 2010 года. Памыліліся?**

— Часткова. Тады, у сярэдзіне 2008 года эканамічным аналітыкам здавалася, што фінансавы крызіс можна будзе лакалізаваць, утаймаваць на першай фазе яго развіцця. Не атрымалася. Метастазы крызі-

су настолькі глыбока закрэпнулі глабальную фінансавую сістэму, што нават апэратывныя і рашучыя меры ўрадаў самых развітых краін па яе выратаванні не далі чаканага пэўнага. Таму ўжо вядома, што лік крызісу прыйдзеца на наступны год, ён стане жорсткім і цяжкім этапам існавання нашай эканомікі. А паліпшэнне пачнецца неўрэ 2010 годзе. Ціпер жа варта настрайвацца на пагаршэнне.

— **Ва ўмовах крызісу многія прадпрыемствы, калі не ўсе, пачынаюць ліхаманкава шукаць шляхі зніжэння выдаткаў. Звычайна гэта замажорванне зарплат, скарачэнне персаналу, адмова ад многіх невятворчых выдаткаў. На што вы параілі б звярнуць увагу ўсім без выключэння прадпрыемствам для эканоміі сродкаў?**

— Па-першае ставіцца да кіраваных выдаткаў у працэсе вытворчасці. Напрыклад, яшчэ дырэктары многіх прадпрыемстваў лічаць слова «лагістыка» экзатычным. Паранейшам у нашай прамысловасці падраздзяленні, якія адказваюць за пастаўкі сыравіны і збыт гатовых тавараў, дзейнічаюць асобна адно ад аднаго па сваіх напраўках. У выніку ў цэлым у эканоміцы страчваюцца сотні мільянаў, калі не мільярды долараў з-за выкарыстання састарэлых, забытых, неэфэктывых і затратных схем забеспячэння сыравінай і камплектавання часткамі. Пры такім падыходзе лягчы замажорваць так званыя адкаты і хабар. Таму, на мой погляд, сёння кіраванне выдаткамі павінна стаць прырыўтам для гаспадарніцкай часткі краіны. Як, між іншым, у Германіі. Там, напрыклад, прафесійныя лагістычныя структуры на дастаўцы сыравіны вытворцам і прадукцыі аптовым спажыўцам дапамагаюць эканомію многім тысячам прадпрыемстваў (ад транснацыянальных карпарацый да фірмаў маляго бізнесу) значныя сродкі.

— **А як справы з імпартам? Мы нярэдка завозім тое, што выработаем самі ў дастатковай аб'ёмах і асартыментах. Валюту няма куды падаць?**

— Мы на здзіўленне шмат трацім валюты на набывццё за мяжой тавараў далёка не першай неабходнасці. Чамусьці набываем вялікую колькасць кітайскіх тэлевізараў, хаця маем два заводы па іх выпуску. Нядаўна ў нас быў пайтэрадавы запас пральных машын, але мы ўпарта працягвалі іх завозіць з Кітая. І гэта пры тым, што «Атлант» наладзіў вытворчасць

«Магчыма, мы будзем пастаўлены перад вельмі складаным выбарам ахвяраваец часткай нашай неэфэктывай эканомікі з тым, каб выратаваць яе здаровую частку.»

да дастаткова. Я зыходжу з таго, што імартум на дзяржаўны апарат не павінны перавышаць 2,5 працэнта валавога ўнутранага прадукту (ВУП) краіны. Летась памер ВУП быў у доларавым эквіваленце крыху большы за 50 мільярдаў. Атрымоўваецца, што на артыкул «дзяржаўныя выдаткі» была асігнаваная сума ў 1,25 мільярда долараў. Така чынам сярэдняя зарплата дзяржслужачага складала прыкладна 700 долараў. Я перакананы, што аптымізацыя выдаткаў на адміністрацыйны апарат, скарачэнне нерухомасці, якая знаходзіцца на балансе дзяржорганаў, дабратворна паўплывае на бюджэт 2009 года.

Навошта нам на невяліку Беларусь так шмат міністэрстваў і ведамстваў — больш за сорак? Хапіла б 12 міністэрстваў. Увогуле скарачэнне апарату эфэктывей было б праводзіць пэўнымі структурамі — ведамствамі, дэпартаментамі, а не «адрэзаць» ад кожнага па 10—15 адзінак. Бо раней колькі разоў такім чынам ні скарачалі чыноўнікаў, а апараты потым толькі павялічваліся.

Разам з тым трэба было б увесці ў практыку матэрыяльнае стымуляванне якаснага, так бы мовіць, антыкрызіснага кіравання тэрыторыямі, арганізацыямі, заводамі і фабрыкамі.

— **Як, на ваш погляд, ці ўдасца ў ходзе адаптацыі забяспечыць істотны скарачэнняў працоўнай сілы?**

— Хацелася б на гэта спадзявацца, але шанцы малыя. Калі за мяжой тысячамі звальняюць рабочыя і служачыя, то не варта думаць, што нас гэта мена. Такія легкадумнасць можа патым дарага каштаваць. Таму ўжо зараз, да магчымага ўсплыву вызвалення працоўнай сілы, мясцовай уладзе трэба папаліцацца ад адпартыі наяўнай і развіцці больш сучаснай інфраструктуры перакваліфікацыі, навучнай і трэнінгу ў адпаведнасці з попытам рынку.

Разам з тым і людзям сёння не трэба спаць у шапку і спадзявацца на тое, што нехта за іх вырашыць праблему працаўладкавання. Калі вы адчуваеце пагарзу скарачэння, то лепш самому пацкавацца сітуацыяй на рынку працы вашага горада, раёна, даведацца, якія ў вас перспектывы знайсці новае месца па спецыяльнасці? Нядаўна не прадбачыцца вакансіі? Тады думайце аб авалоданні новай прафесійнай ці адрыццці ўласнай справы. А чаму б і не? Магчыма, у вас усё атрымаецца.

Разам з тым і людзям сёння не трэба спаць у шапку і спадзявацца на тое, што нехта за іх вырашыць праблему працаўладкавання. Калі вы адчуваеце пагарзу скарачэння, то лепш самому пацкавацца сітуацыяй на рынку працы вашага горада, раёна, даведацца, якія ў вас перспектывы знайсці новае месца па спецыяльнасці? Нядаўна не прадбачыцца вакансіі? Тады думайце аб авалоданні новай прафесійнай ці адрыццці ўласнай справы. А чаму б і не? Магчыма, у вас усё атрымаецца.

Гутарыў Леанід ЛАХМАНЕНКА.

ШАШКІ

ЗАПРАШАЕ «ВАРЯГ-ПРЕСС»
 Спачатку аб выніках 8-га конкурсу гэтай папулярнай газеты ў Пінску, у якім перамаглі Анатоль Саўчанка (Украіна), Васіль Рабенка (Мінск) і мясцовы складальнік Аляксандр Гагоцька (міняцоры-64), Аляксандр Гагоцька, мінчане Мікалай Грушэўскі і Барыс Вяноў (проблемы-64), Леанід Вітошкін (Гомель), расіяне Маісей Малер і Анатоль Новікаў (эцюды-64), Леанід Вітошкін, Ілья Вальтэр (Узбекістан) і ўкраінскі складальнік Уладзімір Рычка (задачы-64).

Разгледзець камбінацыі, якія былі ацэнены па месце ў 8 ачкоў кожнай:

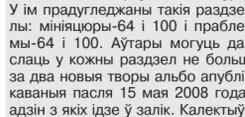
№ 1 (А. Гагоцька). БЕЛЫЯ: b4, b6, c7, d6, e7, f6, g5, g7 (8). ЧОРНЫЯ: a5, b2, c3, d2, d4, e3, f2, g3, h2, h4 (10). У белых на дзве простыя меней, але яны маюць тактычную перавагу. Перакажыць у гэтым сама. Таксама будзем рады нашым рашэнням.

№ 2 (М. Грушэўскі). БЕЛЫЯ: c5, d4, e3, e7, f6, g5, h6 (7). ЧОРНЫЯ: a3, b2, c3, d8, f4, h4 (6).

1. e7f3 c2. d6 f2 d2 a3. dс7 d:b6b 4. f4 h:c f6c 5. h:f6 6. f:a5x. C4...a:c5 5. h:c6 6. e:a7x. B3...h:f6 4. f4 a:c5VP1 5. h:e7x. VP1 a...d:b6 5. h:f6 6. f:a5x. A2...h:f6 3. e:e7 4. d:e7 5. f4 6. h:c1x.

А 16 мая стартуе 9-ы конкурс. У ім прадугледжаны такія раздзелы: міняцоры-64 і 100 і праблемы-64 і 100. Аўтары могуць даць да шэрагу раздзел не больш за два новыя творы альбо апублікаваныя пасля 15 мая 2008 года, адзін з якіх ідзе ў залік. Калектывныя канструкцыі не дапускаюцца. Запрашаюцца да конкурсу складальнікі з Беларусі і іншых краін, бо ён адкрыты для ўсіх жадаючых. Па тры яго лаўрэаты будучы адзначаны прызамі рэдакцыі газеты «Варяг-пресс». Накіроўваць свае кампазіцыі на адрас галоўнага сакратара спабаронцтваў Аляксандра Гагоцькі: 225715, г. Пінск-15, а/с 5.

Аўтарскі-6
 Майстар ФМЖД Віктар Шульга працягвае свой конкурс рашэнняў заданнем № 12:

БЕЛЫЯ: b2, b6, c1, c7, g5, g7, h6 (7). ЧОРНЫЯ: a5, a7, b8, c3, c5,

д4, d6, e5, e7 (9). Выйгрыш.

А ў рамках **бліца-43/4** развязаць галаваломку на 100-клетчанай дошцы Яапа Бюса (Германія). У простыямы міжнародным конкурсе «Retro» (Рэтра) судзіў Алан Вермулен (Францыя), Мікалай Грушэўскі (Беларусь) і Сяргей Перапёлкін (Расія) ацанілі яе ў 61,75 ачка і яна заняла 7-е месца ў катэгорыі В.

РАШЭННІ, ЗАВУАГІ
 АУТАРСКІ-6 (В. Шульга): № 5. 1. eд4 2. fг5 3. сd8 4. dа5 5. a:b4 6. h:b4x; № 6. A7 (h4A) c1 (f2B) g5, e5x. A(f2) e5, g1 (c5) a7 (g1) bд4x. B(e3) h6f1 (f2) g5, e5x; № 7. 1. a8h3 2. b:e5f 3. c:e7 4. eд8 5. hq7 6. d:b6f bс3 7. bа5 сb2 8. aс3 9. eд2x; № 8. 1. gh8 2. fg7 3. g:e5 4. h:d2 5. d:f4 6. h:g1 dс5 7. g:b6 8. bс3x; № 9. 1. a:b6 2. a:b8 3. a:b2 4. b:e5f 5. h:d8 6. d:f6x.

БЛІЦЫ: 42/5 (П. Шкундуў). B2, f2, сb6, b8, c5, h2 (f6A) f7 (g3) c5 (h2) g1 (f4) a:b6 (e3) c5, a7, c5. A(f4) f8 (g3) c5 (h2) g1 (e5) a:b6 (d4) c5, a7, c5x; 42/6 (А. Шурпін). A(e:g5) f6, h:e5, d6, a3, e7, h4 (e:f2/g3) e1#; 43/1 (І. Наўроўскі). 4 (48A) 4-18, 34, 34x. A(42) 20, 47x.

ГОСЦЬ З ЛАТВІЇ (Г. Андрэў): № 1. 42, 3, 40, 36x.

Заданні конкурсу «Пагода ў доме-5/11-12, аўтарскага-6/1-6, бліцаў-4/1-6 і 42/1-5 выканалі: А. Белья і П. Шкундуў (Наваполацк), В. Полас (Любань), А. Янчук (Кам'янцы), У. Бандарук (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), Аляксандра Камінскага (Вілейка), А. Шурпін (Клімавічы), І. Астроўскі, Воўга і Юлія Шакун (Мінск), В. Талкачов (в. Уздзевічы Клімавіцкага раёна), М. Трухан (в. М. Паго Салігорскага раёна), А. Кіслы (Узда), У. Салпажынскі (Рагачоў), а таксама І. Ананін з Гродна і А. Пімбугас з Лівы (па электроннай пошце) і іншыя. З іх Віктар Талкачов у аўтарскім-6/1 (В. Шульга) бачыць 1. fе5x і 1. f3xх, Пётр Шкундуў у № 2 гэтага ж конкурсу (В. Шульга) 1. — fе5x і 1. d6x, а Антанас Пімбугас у пазаконкурсных заданнях Г. Андрэўа № 1 — 1. 42x і 1. 30x і № 6 — 1. 11x і 1. 37x. Цікава, як адраэжыць на гэта аўтары камбінацыі В. Шульга і Г. Андрэў?

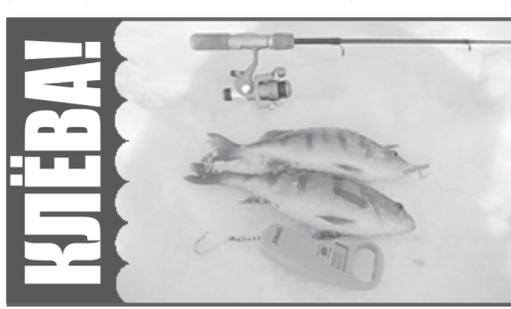
ДРЭВА СПЫНІЛА
 Каля в. Чэрні на аўтамагістралі Казловічы—Брэст жыхар абласнога цэнтру не справіўся з кіраваннем і яго «Мазда», наскочышы на дрэва, пераквалілася.

Адзін пасажыр загінуў на месцы, а вадзіцеля і другога пасажыра даставілі ў бальніцу.

Сымон СВИТУНОВІЧ.

АМАЛЬ ПАЎКІЛО ГЕРАІНУ

перавозіць у аўтамабілі «Мерседэс» грамадзянін Літвы і трое беларусаў, якіх праваахоўнікі затрымалі ў Валожынскім раёне паблізу вёскі Палачанка. Аперашыю па спыненні канала пастаўкі наркатычных сродкаў з нашай краіны ў Літву правялі супрацоўнікі 3-га ўпраўлення Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і спецпадраздзялення

Ігар ГРЫШЫН.

Практыка ШТО МІЛЕЙ АКУНЮ... І РЫБАЛОВА?

Якая розніца паміж лоўляй на мармышка і лоўляй на блешню? Вядома, адрозненні існуюць. У свой час многія рыбаляў імкнуліся чаргаваць рыбалкі з гэтымі снасцамі і спрабавалі прааналізаваць, на што ж лепш ловацца ў тую або іншую пару года. Гэта, вядома, датчыцца выключна лоўлі драпежных рыб, а калі казаць больш дакладна — акуня. Да агульнага для ўсіх меркавання прыйсці даволі цяжка, таму заўсёды застаюцца аматары толькі першай або толькі другой прынады. У кожнай з іх ёсць свае перавагі і недахопы.

Мармышка
 Пры лоўлі на невялікіх вадаёмах з глыбінямі да 7—9 метраў без плыні або з невялікай плыню водапытныя рыбаловы са стажам маюць 4—5 вудаў рознай камплектацыі. Лёска таўшчынай ад 0,06 да 0,1 мм, з мармышкам памерам ад 2 да 4 мм. Добра, калі сапраўды ведаеш, на якім вадаёме адбываецца рыбалка, а калі месца не знаёмнае? Бо мяняць мармышку на вадаёме не вельмі проста. Галоўная прычына — мароз. Нават працягнуць тонкую лёску ў мармышку бывае праблематyczna, не кажучы ўжо аб тым, каб яе завязаць. Для вялікай глыбіні або на плыні можна выкарыстоўваць такую снасць. Лёска 0,1—0,12 мм, узнізе або вальфрамавы мармышка вельміняй 6—8 мм, або невялікі 5—9-грамовы грузік, а зверху адна ці дзве мармышкі. Тут вага мармышак не мае значэння, таму можна ставіць не толькі вальфрамавыя ці свінцовыя, але і пластмасавыя і лямбінныя.

Блешня
 Неабходная амуныцыя — гэта 3 — 4 вуды. Адна з лёскаў 0,18—0,2 мм з буйной блешняй ад 4—5 см і больш, і пара вудаў з лёскаў 0,08—0,12 мм з блешнямі ад 2,5 да 3,5 см. З вышпінатых дадзеных становіцца зразумела, што снасцаў для лоўлі мармышкай патрабуецца нашм больш, чым на блешню, яшчэ не варта забываць, што для мармышкі пажаданы матыль, дзядоўнік, апарыш і іншы жывёнась. Вядома, можна лавіць і

не будзем паглыбляцца ў асаблівасці гульні кожнай прынады, пра гэта і так шмат напісана і амаль у кожнага рыбалова даўно скаліся свае навыві лоўлі. Да таго ж у кожнага рыбалова сваё разуменне правільнай гульні. Яшчэ адным плюсам і адначасова мінусам мармышкі з'яўляецца тое, што на яе бярэцца рыба лубога памеру, пачынаючы ад 2—3 г (бывае і такое, даводзіцца адпускаяць) і заканчваючы кілаграмовымі гарбочамі. Вядома, добра, калі бярэцца шмат рыбы, але ў большасці выпадкаў акунь памерам 20—100 г надакучае. Ён не дае скаліць прынаду буйнейшай рыбе, якая, магчыма, стаіць неўрэ побач. На блешню ж першачапочкова бярэцца буйнейшая рыба, і толькі потым пачынае стукцаць дробязь. Менавіта ў гэты момант можна сыхознаць з лункі. Тады як на мармышку можна завязаць яшчэ 10 або 20 дробных рыбак, якіх давядзецца выпусціць і, магчыма, спудзіць чараду пад лункай, перш чым убачыць, як возьмешца буйная рыбіна. Вось так неўзаважна мы і перайшлі да пласоў блешні.

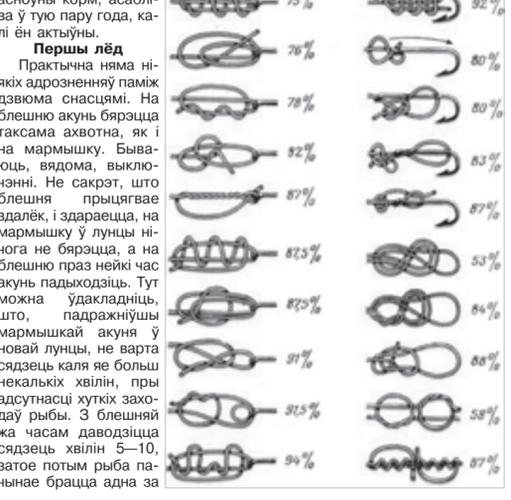
У тэры моманты, калі вакол лункі сабралася чарада акунёў, якія хочучы «з'есці» вашу блешню, вельмі важна выкарыстаць даважлівую рыбу. У гэты момант важна завязаць максімальную колькасць за мінімальны час. І ў блешні ў такі момант дзве асноўныя перавагі. Першая — гэта таўсцейшая лёска — можна цягнуць рыбу, не хвалючыся рыбамі, якіх заўважыць у ваду хутчэй. Яшчэ хацелася б заўважыць, што блешня імітуе жывую рыбку, малька, а для акуня-драпежніка гэта асноўны корм, асабліва ў тую пару года, калі ён актыўны.

Прылы лёд
 Практычна няма ніякіх адрозненняў паміж двума снасцамі. На блешню акунь бярэцца таксама ахвотна, як і на мармышку. Бываюць, вядома, выключэнні. Не сакрэт, што блешня прыцягвае здалёк, і здараецца, на мармышку ў лунцы нічога не бярэцца, а на блешню праз нейкі час акунь падыходзіць. Тут можна ўдакладніць, што, падражніваючы мармышкай акуня ў новай лунцы, не варта сядзець каля яе больш некалькіх хвілін, пры адсутнасці хуткіх заходаў рыбы. З блешняй жа часам даводзіцца сядзець хвілін 5—10, затым рыба пачынае брацца адна за

адной. Верагодна, гэта адбываецца таму, што чарада акуня падыходзіць, але ніхто не наважваецца браць прынаду. Але як толькі хтосьці з чарады наважыцца, за ім пачнуць рабіць гэта і ўсе астатнія. Па першым лёдзе рыба актыўная, трапляецца на блешню крыху буйнейшая, чым на мармышку. Ды і пошук яе не цяжкі — лёд яшчэ тонкі, свідраецца можна колькі заўгодна адпускаяць) і заканчваючы кілаграмовымі гарбочамі. Вядома, добра, калі бярэцца шмат рыбы, але ў большасці выпадкаў акунь памерам 20—100 г надакучае. Ён не дае скаліць прынаду буйнейшай рыбе, якая, магчыма, стаіць неўрэ побач. На блешню ж першачапочкова бярэцца буйнейшая рыба, і толькі потым пачынае стукцаць дробязь. Менавіта ў гэты момант можна сыхознаць з лункі. Тады як на мармышку можна завязаць яшчэ 10 або 20 дробных рыбак, якіх давядзецца выпусціць і, магчыма, спудзіць чараду пад лункай, перш чым убачыць, як возьмешца буйная рыбіна. Вось так неўзаважна мы і перайшлі да пласоў блешні.

У тэры моманты, калі вакол лункі сабралася чарада акунёў, якія хочучы «з'есці» вашу блешню, вельмі важна выкарыстаць даважлівую рыбу. У гэты момант важна завязаць максімальную колькасць за мінімальны час. І ў блешні ў такі момант дзве асноўныя перавагі. Першая — гэта таўсцейшая лёска — можна цягнуць рыбу, не хвалючыся рыбамі, якіх заўважыць у ваду хутчэй. Яшчэ хацелася б заўважыць, што блешня імітуе жывую рыбку, малька, а для акуня-драпежніка гэта асноўны корм, асабліва ў тую пару года, калі ён актыўны.

Трываласць лёскі ва ўзлаз
 У табліцы ўказаная трываласць розных вузлуў у працэнтах у адносінах да трываласці лёскі.

НУЛЬ... БЕЗ ПАЛАЧКІ

Па месцы жыхарства, у пад'ездзе, гэту жанчыну звалі (ды і цяпер завуць) гучна — мацігеранія, на працы — у паўжарт — «Бездаронная маша».

Бо яе ж і насамрэч не было (і няма!) у чым папракнуць: яна цудоўна ведае справу (і, што немалаважна, цану сабе!), яна заўсёды і ўсё робіць акуртна і правільна, яна ніколі нікуды не спазняецца...

А калі дадаць да гэтага строгія манеры, ладную фігурку, досыць прывабыны твар (без макіяжу яна і па лёбе не выходзіць!), заўсёднае — акуртноры прычоску, высокі абцас, свежы макіяж, дарэчнае адзенне, і сям'ю з трыма дзецьмі і мужам...

Зрэшты, з ім якраз непаразуменне нейкае выйшла.

Яна — такое не забываецца — у дзекртным тавы сядзеца (прэдмуьма жа нехта выраз?) калі, залезшы тэлефон і добразычлівы жаночы голас з таго канца проваду хітраўнага спытаў, ці вядома ёй, чым па вечарох займаецца муж? Ну, зразумела ж — сказала бездаронная, — ён падпрацоўвае, грошы на сям'ю зарабляе. А хацелі б убачыць, як, спыталі ў яе тым жа тонам і, не дакачваючы адказу, даляжлі, куды канкрэтна тады трэба па'ехаць...

Час, каб сабрацца (у тым ліку і з думкамі), у бездароннай быў. Яна сустрэла са школы свайго большага хлопчыка, пасадзіла ў вазок малаго, усе разам забралі з садка сярэдняга і паехалі.

Прад халодным люстэркам Дзеіны, Дзе правасне пачулі крыніцы, Прымярае зіма туманы, Каб хоць крышачку падмаладзіцца. Заеўшніцу скавыш падае, Але тая льдзінкай знікае...

Час нікому пазык не дае І ніколі назад не вяртае. Кажэ праўду люстэрка Дзеіны (хто за праўду раку закатае?), Што адыдзе зіма ў туманы І нішто яе не уратуе.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Усмійнемся!

Сын-студэнт прыязджае на канікулы да бацькоў. Лежэ ў халадзільніку і бачыць, што там у сярэдзіне налеплена вялікая фота голай красуні з «Плэй-боя».

— Мама, гэта што такое ў халадзільніку?

— Фатаграфія? А, гэта я наляпіла, каб менш есці. Кожны раз, як толькі лезу ў халадзільнік за ежай, гляджу на фота і думаю — вось якую фігуру я хацела б мець!

— Ну і як, дапамагае?

— І так, і не. Я пяць кіло скинула, але твой бацька дзесяць кілаграмаў дабавіў...

Эканамічная сітуацыя цяпер настолькі цяжкая, што жанчыны выходзяць замуж выключна па каханні.

Жонка адчытвае п'янага мужа.

— Машачка, —

шэпча муж, — ты ўсё гэта напішы, а я раніцай устану і ўсё-ўсё працягну!

Інфарм-укол

І рыба, і мяса для высокага гемаглабіну

Гемаглабін — функцыянальны бялок, які бярэ ўдзел у насычэнні крыві кіслародам. Таму так важна, каб яго паказчыкі былі ў норме.

Павысіць гемаглабін могуць прадукты, якія ўтрымліваюць вялікую колькасць жалеза. Аднак далёка не з усіх прадуктаў мінерал добра засвойваецца арганізмам. Напрыклад, з прадуктаў расліннага паходжання (грэчка, граната, буракоў) жалеза ўсмоктваецца не больш як на 5-10 працэнтаў, і для гэтага працэсу патрабуецца вялікая колькасць вітаміну С. Таму, калі вам неабходна павысіць гемаглабін, павялічце ў сваім рацыёне колькасць прадуктаў жывёльнага паходжання, такіх, як мяса, птушка і рыба.

Папоўнім ёдавы запас

Дрэны настрой і адчуванне стомленасці могуць быць прыкметамі недахопу ёду. Спецыялісты сцвярджаюць, што ў абсалютнай большасці з нас назіраецца востры дэфіцыт гэтага мікраэлемента. У сярэднім мы атрымліваем 20-80 мкг ёду ў дзень. А пры такім раскладзе пачынаюцца праблемы ў рабоце шчытападобнай залозы, сардэчна-судзейнай і нервовай сістэмы.

Праверце, ці хапае ёду вашаму арганізму. Для гэтага нанесіце на скуру ёдавую сетку. Калі праз 2 гадзіны яна знікла, значыць, арганізм мае вострую патрэбу ў мікраэлементах. Калі захавалася на працягу сутак — ёду дастаткова. Для прафілактыкі і барацьбы з ёдавай недастатковасцю ўжывайце як мага больш прадуктаў мора — рыбы, кальмараў, краветак, а саблівя марской капусты ў любым выглядзе (кансерваную, сушаную ў парашку; ёю можна пасыпаць ежу замест солі). Набываеце толькі ёдаваную соль. Добрай крыніцай ёду лічацца малочныя прадукты і крупы: грэчка, проса, а таксама бабовыя — фасоль, гарох, соя. Сярод гародніны — буракі, морква, бульба, памідоры, шпінат, салата.

Майце на ўвазе, што пры моцным гатаванні мяса і рыба страчваюць да паловы ёду, гародніна і малако — 30 працэнтаў. Таму гародніну лепей варыць не рэзаную, апускаючы ў ваду цалкам, а мяса і рыбу — на пары пад шчыльна зачыненнай накрывкай. Штодзённая патрэба арганізма ў ёдзе складае:

- 50 мкг для немаўлят (да 12 месяцаў);
- 90 мкг для дзяцей малодшага ўзросту (ад 2 да 6 гадоў);
- 120 мкг для дзяцей школьнага ўзросту (ад 7 да 12 гадоў);
- 150 мкг для дарослых (ад 12 гадоў і старэйшых);
- 200 мкг для цяжарных жанчын і на перыяд лактацыі.

Абысці без метэарызму

Павышаны метэарызм (утварэнне газу), утварэнне кішэчніка могуць выклікаць прадукты з вялікім утрыманнем грубай клетчаткі.

Да такіх у першую чаргу адносяцца сырая гародніна — белаканная капуста, балгарскі перац, шпінат, а таксама ўсе бабовыя — фасоль, гарох, сачавіца, соя. Такі ж дыскамфорт з боку кішэчніка могуць выклікаць прадукты з высокім утрыманнем эфірных алей. Гэта часнок, радзкая, рэпа, радзьяка. Калі вас непакоіць метэарызм, можна, вядома, выдзіліць з рацыёну гэтыя прадукты. Але наўрад ці варта пазбавляць арганізм вітамінаў і іншых карысных рэчываў. Дастанова час ад часу падвяргаць пералачэнне прадуктаў лёгкай кулінарнай апрацоўцы — варыць, тушыць, запякаць.

Святлана БАРЫСЕНКА.

РУСЫЯ НЕ ЗДАЮЦЦА!

Шык-шок

Яркія фарбы саступаюць месца «нацюрліху»

За кожную хваляю пошукі разнастайных колеравых кантрастаў, меліравання з калараваннем, пасля шматлікіх спробаў вынайсці нейкія новыя формы ў прычосках мода абавязкова робіць «крок назад» і звяртаецца да класікі. Так і цяпер. Назад, у 60-я — 70-я!

Вітаем і пажа: закруленыя, да твару, формы а-ля Мірэй Мацье. Пажык-2009 — гэта абсалютная натуральнасць ліній, адсутнасць штучнай зацягнутасці і прылізанасці.

Вы не паверыце, але да месца і валасы, сабраныя ў бабету. Калі ж мы любім коскі, то яны — «паветраныя», зробленыя крыву нахайна. Калі локаны, — то не крутыя завітокі, а хвалісты, напалову раскручаны.

Паводле слоў стыліста Ксені КОТ, карэ, якое завяла, а дакладней, нагадала пра сябе яшчэ летась, цяпер цвёрда заваявала сваё месца пад сонцам. З другога боку, рэанімаванае карэ можа быць практычна любой даўжынні — і «да вуха», і да пляча. Яно не цурэцца варыяцый, дапускае асіметрыю, прыўзнятую патыліцу, вострыя вуглы, геаметрычныя формы, гатычныя лініі. Асабліва шыкоўна, дарочы, гэта стасуецца з чорным колерам бліскучых, адграсаваных валасоў.

Строгія формы самой прычоскі цудоўна спалучаюцца з густымі грывкамі. Грывка цяпер — палова самой прычоскі. Густая, шчыльная, нават мяккая, яна можа пачынацца ледзь ці не з макушкі. Па даўжыні падзеце яе надта каротка, так і падоўжана, пшчотна выкладзеная на... вейках.

УЛАСКАВІЦЬ ДАМАВІКА

«На Яфрэма Сірына дамавіка кормяць» — На працягу года былі такія дні, калі нашы продкі выконвалі абрад, скіраваны на тое, каб уласкавіць гаспадару хаты — дамавіку. Так, 10 лютага увечары неабходна было пакінуць на сталце кілашк віна, кавалчак хлеба, лусту сала і што-небудзь з салодкага. Казалі, што апоўначы дамавік выйдзе са свайго патаемнага месца і прыме пачастункі. Калі дамавіку ўсё спадабаецца, то дамадзецца абавязкова адчуоць, як змяніцца атмасфера ў хаце.

- Пакідаючы ежу дамавіку, казалі так: «Гаспадар-баюхона, захавай маю хацінку і маю скацінку»; або так: «Гаспадарушка, батухна, хлеб-соль прымі, скацінку вадзі»; або так: «Дамавішкі дзядуля, усіх паі, кармі авечушак, наладжвай лад, глядзі гладка і сцялі мякка».
- Калі ж пакінуць дамавіку без увагі, той можа пакрыўдзіцца і перастаць дапамагаць гаспадарам хаты, у якой усё пойдзе ўноперак: знікне жаданне працаваць, з'явіцца хваробы, гаспадарка пахінеецца.
- Сяляне былі цвёрда перакананы ў існаванні дамавіка. Ён звычайна ўспрымаўся як ашчадны, клапатлівы гаспадар, які ва ўсім дапамагае праіздольнай і дружнай сям'і.
- Тых, хто дрэнна вёў гаспадарку, не клапаціўся аб чысціні і парадку, ленаваўся, ён пужаў, па-свойму шкодзіў, імкнуўся чаму-небудзь навучыць гаспадарку такім чынам.
- Пры пераездзе ў новую хату дамавіка абавязкова запрашалі з сабой: «Дамавік, дамавік, не заставайся тут, а ідзі з нашай сям'ёй».
- Дамавік, які будзе жыць у згодзе з гаспадарамі, абавязкова загадзя папярэдзіць аб бядзе ці нястачы. Той, хто «пачуе» гэтыя перасярогі, здолее перамагчы непрыемныя падзеі.
- З пакалення да пакалення перадаваліся пэўныя забароны ў дачыненні да дамавіка: у хляве гучна не размаўлялі, каб лішні раз не «турбаваць» дамавіка; калі прыносілі ў хату дрывы, не кідалі іх з размахам; жанчыны не павінны былі хадзіць па хаце з распушчанымі і не пакрытымі хусткай валасамі.
- Пра дамавіка, яго свавольствы і жарты, пра тое, як ён выглядае і калі з'яўляецца ў сям'ях асабліва шмат распавядалі ў тыя дні, калі па традыцыі яго неабходна было ўласкавіць. Адным з такіх дзён і з'яўляецца 10 лютага.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Калі трашчаць чарапы

Крымінал

У в. Дружба Брэсцкага раёна пасварыліся браты, і старэйшы стукнуў малодшага вядром па галаве. 19-гадовага хлопца з праламаным чарапам цяпер леаць.

І ў гэты ж дзень у в. Голы Бор Лунінецкага раёна бацька з сынам селі выпіць, а затым учынілі скандал. Доўга не думачы, бацька скапіў сякеры і... сына з адкрытай траўмай галавы і пераламанымі касцамі чарапа даставілі ў бальніцу. А на хутары каля в. Страмец Іванавіцкага раёна пацярпеў пенсіянер. Яму праблілі галаву і моцна пакалечылі двое п'яных з в. Радоўня. Расправіўшыся з дзедкам, рабачнікі забралі грошы, два літры гарэлкі і старую аўтамашыну «Таёта». Злачынцаў затрымалі.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Volkswagen возвращает автокредитование

Ситуация с выдачей автомобильных кредитов на белорусском рынке нестабильна. Выдача валютных кредитов с недавних пор была практически приостановлена, а процентные ставки по рублевым кредитам неуклонно растут. Все это сдерживает развитие рынка новых автомобилей в целом, ведь ни для кого не секрет, что большая часть новых автомобилей в Беларуси до недавнего времени продавалась в кредит.

Однако, ситуация на финансовом рынке Беларуси по сравнению с соседями достаточно стабильна, что позволяет некоторым банкам совместно с автомобильными дилерами возобновить автокредитование. По данным пресс-службы Volkswagen, уже в начале февраля в арсенале официальных дилеров этой марки в Минске появится два эксклюзивных предложения по автомобильному кредитованию.

Первое специальное предложение по автокредитованию разработано совместно с АКБ ЗАО «БЕЛПРОСБАНК». Клиенты «Атлант-М на Машиностроителей» и «Атлант-М Сухарево» имеют уникальную воз-

ИП «Атлант-М Фаррэйхандель», УНН — 600548443

можность приобрести новый Volkswagen в кредит под 15,5 % годовых в долларах США. Причем эксклюзивно для минских дилеров Volkswagen комиссия за перевод кредитных средств на счет автосалона в размере 0,5 % от суммы кредита не взимается.

Примечательно, что АКБ ЗАО «БЕЛПРОСБАНК» готов кредитовать клиентов и по заявительной форме

(без справки о доходах): в этом случае ставка по кредиту — 17,5 % годовых в долларах США.

Пресс-служба Volkswagen также сообщает, что «МТБанк» совместно с дилером Volkswagen «Атлант-М на Машиностроителей» разработал специальную программу по автокредитованию. Конкурентным преимуществом здесь выступает размер процентной ставки по кредиту — от 14 % годовых в валюте (без справки о доходах).

Не лишним будет напомнить, что программа автокредитования, которая распространяется на весь модельный ряд Volkswagen, носит эксклюзивный характер. Ни одна другая автомобильная компания практически не рискует сегодня говорить о возобновлении автокредитования во всеуслышанье.

Автокредитование у минских дилеров Volkswagen возобновилось со 2 февраля 2009 года. Программа кредитования автомобилей в регионах в настоящее время прорабатывается. О достигнутых договоренностях пресс-служба Volkswagen сообщит дополнительно.

Более подробная информация у официальных дилеров Volkswagen.

Дарэчы, у модзе застаецца адчуванне элементу выпадковасці. Быццам бы вам не хапіла часу на ўдасканаленне пачатага. Адсюль, напэўна, поўнае ўладаранне прыроднай жанчакасці. Вядома ж, каб стварыць такі вобраз, над намі павінен прапрацаваць майстар найвышэйшай пробы. Пры гэтым наваколзья павінны думаць, што ўсё гэта — заслуга не ўмелых рук, а... скажам, вашых бацькоў, так бы моўчы, генетычная «схільнасць».

На доўгіх валасах вітаюцца спакойныя, жарталівыя хвалі. Не за-

насьць. Таму не здзіўляйцеся, калі стыліст адмовіцца рабіць вам меліраванне. Кантрасты нас пакінулі. Ніякай яркасці і нястрыманасці. Шматколеранасць не знікае поўнасоцо, але кожны тон дапаўняе другі, пераплітаецца з суседнім і губляецца сярод іншых. Усё павіна быць максімальна мякка, сугучна. На піку — саламяныя адценні. Як ніколі актуальны русы — той самы, трывялыны, якога мы так доўга і настойліва пазбягалі! Цяпер ён нават не проста русы, а залаціста-аліўкавы або цёмна-русый.

Такія фарбы павінны іграць на якасны, здаровы, дагледжаны валасак. А гэтага дэвідацця дабівацца правільным доглядом у тым ліку ў хатніх умовах. Незлічэнна колькасць спецыяльных сродкаў, у першую чаргу разнастайныя спрэі і пенкі павінны дапамагчы дасягнуць лёгкай фіксацыі прычоскі, гладкасці, выцягнутасці, шаўкавістасці. Ніякага зліпання. Лак, калі нават і выкарыстоўваецца, то выключна так, каб валасы аголенасць шынкава аддзела для шлюбнага ложка...

Што датычыцца колеры, то да паспяховых провадаў зімы ўладарыць будучы цёмныя адценні. (У прыныцы, гэта традыцыйная тэндэнцыя абумоўлена пэўнай салідарнасцю з матушкай-прыродай.) Ясна — час прасвятлення і асветлення. Праўда, на гэты раз не радзідальнага. Адназначны бландзісты колер — не ў модзе. У авангардзе — максімальная натураль-

Святлана БАРЫСЕНКА. Фота Аляксея ІЛЬЧАНКА.

СЕННЯ

Месца Поўня. Месца у сузор'і Дзеіны.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дзя
Мінск	7.40	17.09	9.29
Віцебск	7.33	16.55	9.22
Магілёў	7.30	16.59	9.29
Гомель	7.22	17.00	9.38
Брэст	7.54	17.25	9.31
Гродна	7.50	17.30	9.40

Імяніны

Пр. Ісака, Паўла, Уладзіміра, Фёдара, Яфрэма. К. Ілія, Дзевыры, Яска.

Фота Марыны БЕГУНЮКОВІЧ.

НАДВОР'Е на заўтра

Гэамагнітныя узрушэнні

ГРОДНА	МІНСК	МАГІЛЁў	ВІЦЕБСК
7:35м р.в.с.а. -2.0°C	7:31м р.в.с.а. -4.1°C	7:37м р.в.с.а. -4.2°C	7:40м р.в.с.а. -4.2°C
Брэст 7:35м р.в.с.а. -2.0°C	Гомель 7:43м р.в.с.а. -3.1°C		

Абзначэнні: — німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў; — новыя геамагнітныя узрушэнні; — малая геамагнітная бура

ВАРШАВА	НІЎ	РЫГА
0.2°C	+1.3°C	-2.0°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕЦЯРБУРГ
-2.0°C	-1.1°C	-4.2°C

10 лютага

1868 год — нарадзіўся Карусь Карганец (Казімір Карваліч Кастравіцкі), беларускі пісьменнік, мовавед, мастак, грамадскі дзеяч. З'яўляўся адным з арганізатараў Беларускага сацыялістычнай грамады. За рэвалюцыйнае агітацыйнае дзейнасць арыштоўваўся царскімі ўладамі. Аўтар вадзівля «Модны шляхціц», драмы «У іншым шчасці няшчасце схавана», гістарычных драм «Вартавы курган» і «Сын Даніла», адзін з аўтараў першага «Беларускага буквара». Збіраў беларускі фальклор, апрацоўваў народныя казкі, паданні, шмат пісаў для дзяцей. Памёр у 1918 годзе.

1909 год — у Брандэнбургу (Германія) ваенны аркестр 17 рэізку сыграў брытанскі гімн «Божа, барані караля» ў чаканні англійскага манарха Эдуарда, які ніяк не мог апрануць форму нямецкага фельдмаршала.

«Ахілесова пята нярэдка схавана ў галаве».

Аляксандр Кумор, польскі афарыст.